

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ประจำปี พ.ศ. 2566 – 2570

จัดทำโดย

งานประชาสัมพันธ์ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลเมืองมหาสารคาม

บทนำ

เทศบาลเมืองมหาสารคาม ในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนชั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนดกรอบความเป็นอิสระในการกำหนด นโยบายที่จะดำเนินในการบริหารด้านต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยถ่ายโอนภารกิจในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็น และรายได้ที่รัฐจัดเก็บได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานในการให้บริการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกๆด้าน เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สามารถกำหนดรูปแบบและทิศทางในการบริหารงานและการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สมดุล มีประสิทธิภาพและบรรลุตามความมุ่งหมาย อันจะส่งผลให้เมืองมหาสารคาม สามารถบำบัดทุกข์ บำรุงสุขและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ซึ่งหนึ่งในภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนคือภารกิจ ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว เทศบาลเมืองมหาสารคาม จึงได้จัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 - 2570) เทศบาลเมืองมหาสารคาม เพื่อเป็นกรอบ และแนวทาง ในการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

ประวัติความเป็นมาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ท้องถิ่นเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น เทศบาลเมืองมหาสารคาม เมื่อวันที่ อาทิตย์ที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2479 มีคณะเทศมนตรีชุดแรกเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2480 ในการจัดตั้ง เทศบาลเมืองมหาสารคามในช่วงแรกๆ ปรากฏว่ายังมีผู้ให้ความสนใจน้อยในการที่จะบริหาร เทศบาล แต่ระยะต่อมาจึงได้เริ่มแข่งขันกันมากขึ้น ก่อนที่ นายบุญช่วย อรรถากร จะดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีนั้น ได้ประกอบธุรกิจร้านขายหนังสือ ต่อมาได้ขยายกิจการกว้างขวางขึ้นจนกลายเป็น ร้านสรรพสินค้าที่ใหญ่ที่สุดในเมืองมหาสารคามภายใต้ชื่อ “ห้างธรรมอุดม พาณิชย์” นายบุญช่วย อรรถากร ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรี เป็นระยะๆ หลังจากนั้นได้ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีอีกหลายวาระ จนถึงช่วงสุดท้ายคือ พ.ศ. 2477 - 2511 รวมเป็นเวลา 22 ปี สำนักงานเทศบาลเมือง มหาสารคาม ระยะเริ่มแรกได้อาศัยสถานที่สโมสรเสื่อป่า เป็นที่ทำการของสำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จนถึง พ.ศ. 2493 จึงย้ายไปอยู่สุขศาลา อำเภอเมือง มหาสารคาม เป็นเวลา 5 ปีเศษ แล้วย้ายสำนักงานมาชั้นบน ตึกแถว 2 ชั้น (ปัจจุบันคือบริเวณตลาดสด) จนถึง พ.ศ. 2503 จึงย้ายมาอยู่อาคารหลังใหม่ และต่อมาในปี พ.ศ. 2519 ได้ย้ายสำนักงานไปสร้างในที่ดิน ซึ่งมีผู้อุทิศให้ จำนวน 10 ไร่ เป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น ดังในปัจจุบัน

ตราเทศบาลเมืองมหาสารคาม

มีลักษณะเป็นตราพระอาทิตย์ หรือสุริยเทพ โดยคตินิยมถือว่าพระอาทิตย์ เป็นดวงดาวที่ใหญ่ที่สุดของจักรวาล โดยทางประเพณีโบราณเชื่อว่า พระอาทิตย์เป็นเทพที่สูงศักดิ์องค์หนึ่ง ทั้งเป็นเทพที่ไม่โปรดการ รับประทานอาหาร

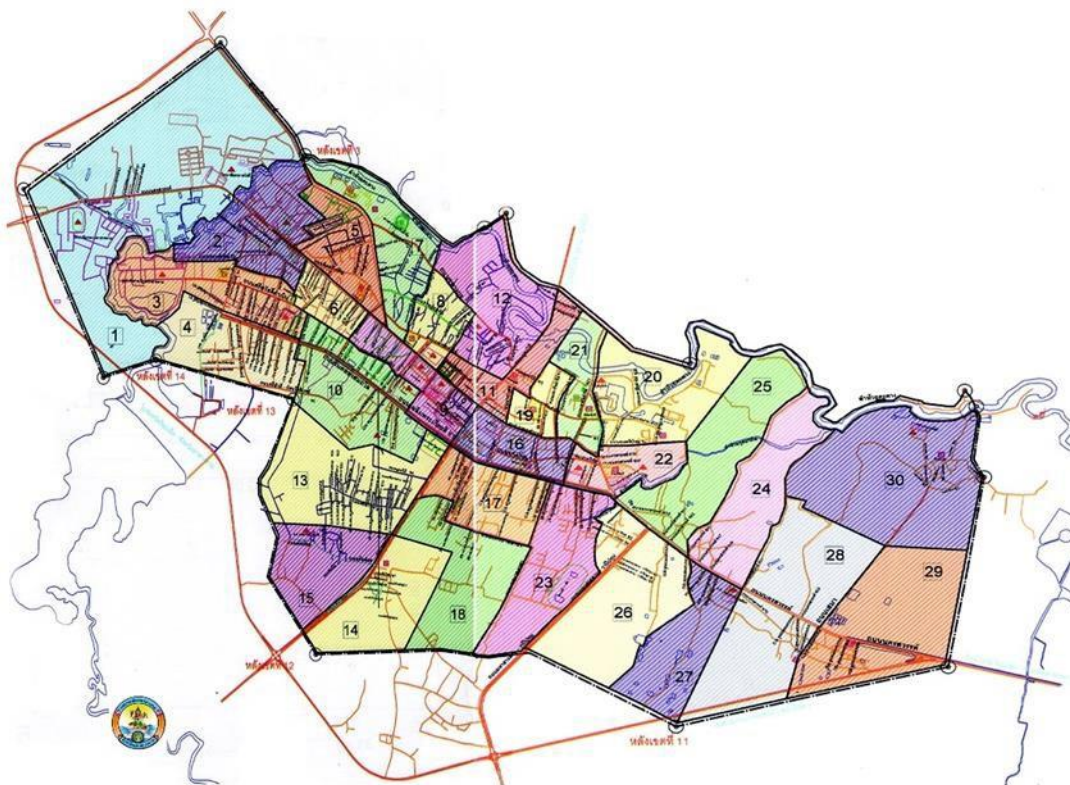
วิสัยทัศน์เทศบาลเมืองมหาสารคาม

“เมืองแห่งการเรียนรู้ ผู้คนมีสุข”

พันธกิจเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1. พัฒนาศักยภาพขององค์กรให้เป็นองค์กรคุณภาพ
2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้
3. พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต สร้างสังคมให้มีความสุขส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งและสร้างสรรค์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

แผนที่เทศบาลเมืองมหาสารคาม

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ลักษณะภูมิประเทศของเมืองมหาสารคามเป็นพื้นที่ราบสูงรูปกระทะคว่ำ โดยชุมชนเมืองจะเกาะตัวยาวตามถนนนครสวรรค์ในแนวทิศตะวันออก ไปด้านตะวันตกมีลักษณะเป็นเนินลาด และที่ราบลุ่มมีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 130 -230 เมตร มีศูนย์กลางของเนินอยู่บริเวณที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ซึ่งเป็นเนินสูงสุดของพื้นที่ มีลำห้วยคะคางไหลผ่านตัวเมืองด้านตะวันตกไหลลงแม่น้ำชี และแก่งเลิงจาน ซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มบริเวณตะวันตกของเมือง และบริเวณด้านใต้ของชุมชนมีคลองสมถวิลไหลผ่าน จากลักษณะดังกล่าวทำให้เกิดแอ่งน้ำ และที่ลุ่มเป็นห้วง ๆ ตามแนวลำห้วย ทำให้พื้นที่โดยรอบเมืองเกิดเป็นพื้นที่ลุ่ม

1. ด้านกายภาพ

1.1 ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล (แผนที่ประกอบ)

สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม ตั้งอยู่เลขที่ 27 ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000 เขตเทศบาลมีพื้นที่ 24.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 15,087.5 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 475 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์ มีอาณาเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกิ้ง	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศใต้	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลแวงน่าง	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลเขวา	อำเภอเมืองมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลท่าสองคอน	อำเภอเมืองมหาสารคาม

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นที่ราบสูงรูปกระทะคว่ำ มีความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง 130 - 230 เมตร มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายมีคลองหลายสาย ซึ่งเป็นแหล่งน้ำสำคัญไหลผ่านตัวเมือง ได้แก่ คลองสมถวิลอยู่ด้านทิศใต้ของตัวเมือง ห้วยคะคางไหลผ่านตัวเมืองทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และลำรางกุดนางใย ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของตัวเมือง

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเมืองร้อนในช่วงฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว ในช่วงมรสุมฤดูร้อนจะได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียซึ่งทำให้เกิดฝนตก สภาพโดยทั่วไปจะมีลักษณะฝนตกสลับกับอากาศแห้ง แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ได้แก่

- 1) ฤดูร้อน ช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม เป็นช่วงเปลี่ยนจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้
- 2) ฤดูฝน ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย
- 3) ฤดูหนาว ช่วงกลางเดือนตุลาคม - เดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากประเทศมองโกเลียและจีน

อุณหภูมิจนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2563-2565)

- ปี พ.ศ. 2563 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28.04 องศาเซลเซียส
- อุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 12.5 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563)
 - อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 41.0 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2563)

ดั่งตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2563

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศา เซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	19.4	33.4	26.00	68.39
2	กุมภาพันธ์	19.4	34.0	26.40	64.36
3	มีนาคม	23.8	37.2	29.94	67.09
4	เมษายน	24.3	36.1	29.87	71.01
5	พฤษภาคม	26.3	37.9	31.49	68.61
6	มิถุนายน	25.6	35.4	29.94	73.95
7	กรกฎาคม	25.5	35.5	30.00	74.73
8	สิงหาคม	24.8	33.4	28.46	82.88
9	กันยายน	24.8	33.5	28.69	82.55
10	ตุลาคม	22.6	30.1	25.97	83.36
11	พฤศจิกายน	20.9	31.9	26.06	73.59
12	ธันวาคม	17.7	30.5	23.67	71.10
รวม	-	249.50	408.90	336.49	881.62
เฉลี่ย	-	20.79	34.08	28.04	73.47

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

ปี พ.ศ. 2564 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27.54 องศาเซลเซียส

- อุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 15.3 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2564)
- อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 39.8 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2563)

ดั่งตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2564

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศา เซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	15.3	29.5	22.04	67.16
2	กุมภาพันธ์	18.7	32.8	25.30	68.63
3	มีนาคม	23.6	35.5	28.94	74.02
4	เมษายน	25.2	35.5	29.60	75.53
5	พฤษภาคม	26.0	36.6	30.51	75.25
6	มิถุนายน	25.7	35.5	30.08	74.51

7	กรกฎาคม	25.4	34.1	29.28	77.91
8	สิงหาคม	25.3	34.8	29.37	76.78
9	กันยายน	24.4	32.0	27.75	84.95
10	ตุลาคม	23.7	32.1	27.42	81.68
11	พฤศจิกายน	21.3	32.0	26.41	72.15
12	ธันวาคม	17.7	30.5	23.77	65.03
รวม	-	272.3	400.9	330.47	893.6
เฉลี่ย	-	22.69	33.41	27.54	74.47

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

ปี พ.ศ. 2565 จังหวัดมหาสารคามมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27.39 องศาเซลเซียส

- อุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 12.8 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2565)
- อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 40.3 องศาเซลเซียส (เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2565)

ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงอุณหภูมิเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2565

ลำดับที่	เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิสูงสุด (องศา เซลเซียส)	อุณหภูมิเฉลี่ย (องศา เซลเซียส)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)
1	มกราคม	18.9	32.4	25.07	67.16
2	กุมภาพันธ์	19.9	30.8	24.99	68.66
3	มีนาคม	23.9	35.2	28.88	69.82
4	เมษายน	23.8	35.2	29.06	63.69
5	พฤษภาคม	24.1	33.0	27.84	79.50
6	มิถุนายน	25.3	35.7	29.95	73.59
7	กรกฎาคม	25.3	33.8	29.07	80.35
8	สิงหาคม	24.7	33.0	28.36	81.84
9	กันยายน	24.7	32.1	27.67	84.26
10	ตุลาคม	22.6	31.4	26.83	73.44
11	พฤศจิกายน	22.7	32.8	27.41	72.53
12	ธันวาคม	18.0	29.7	23.53	66.91
รวม	-	273.9	395.1	328.66	881.75
เฉลี่ย	-	22.83	32.93	27.39	73.48

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

ปริมาณน้ำฝนในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2563-2565)

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2563 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1,265.2 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2563 ปริมาณ 105.19 มิลลิเมตร
 - จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 97 วัน
 - ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน สิงหาคม 2563 เท่ากับ 247.7 มิลลิเมตร
- ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2563

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	0.0	0
2	กุมภาพันธ์	0.0	0
3	มีนาคม	115.3	6
4	เมษายน	160.4	6
5	พฤษภาคม	97.0	13
6	มิถุนายน	114.6	11
ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
7	กรกฎาคม	187.8	9
8	สิงหาคม	247.7	19
9	กันยายน	204.4	15
10	ตุลาคม	128.6	16
11	พฤศจิกายน	6.5	2
12	ธันวาคม	0.0	0
รวม	-	1,262.3	97
เฉลี่ย	-	105.19	8.08

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2564 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1,288.9 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2564 ปริมาณ 107.41 มิลลิเมตร
 - จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2564 จำนวน 92 วัน
 - ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน กันยายน 2564 เท่ากับ 401.0 มิลลิเมตร
- ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2564

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	0.0	0
2	กุมภาพันธ์	13.1	2
3	มีนาคม	65.9	7

4	เมษายน	104.9	7
5	พฤษภาคม	130.7	8
6	มิถุนายน	168.6	12
7	กรกฎาคม	148.4	13
8	สิงหาคม	132.4	10
9	กันยายน	401.0	22
10	ตุลาคม	123.9	11
11	พฤศจิกายน	0.0	0
12	ธันวาคม	0.0	0
รวม	-	1,288.9	92
เฉลี่ย	-	107.41	7.67

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

ปริมาณน้ำฝนรวม ปี พ.ศ. 2565 วัดปริมาณน้ำฝนได้ 1,537.5 มิลลิเมตร

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายเดือน ปี พ.ศ. 2565 ปริมาณ 128.13 มิลลิเมตร

- จำนวนวันที่มีฝนตก ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 105 วัน

- ปริมาณน้ำฝนมากที่สุด วัดได้เมื่อเดือน พฤษภาคม 2565 เท่ากับ 361.8 มิลลิเมตร

ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดมหาสารคาม ประจำปี พ.ศ. 2565

ลำดับที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันฝนตก (วัน)
1	มกราคม	0.0	0
2	กุมภาพันธ์	20.7	4
3	มีนาคม	44.7	5
4	เมษายน	31.7	6
5	พฤษภาคม	361.8	20
6	มิถุนายน	151.9	11
7	กรกฎาคม	179.4	16
8	สิงหาคม	336.4	13
9	กันยายน	254.1	19
10	ตุลาคม	130.4	8
11	พฤศจิกายน	26.4	3
12	ธันวาคม	0.0	0
รวม	-	1,537.5	105
เฉลี่ย	-	128.13	8.75

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดมหาสารคาม, 2565)

1.4 ลักษณะของดิน

เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ แต่มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์หรือพัฒนาเป็นทุ่งหญ้า อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบันได้มีการใช้ประโยชน์ในการทำนา ปลูกพืชไร่ และไม่ผลบางชนิดแต่ให้ผลผลิตต่ำหรือ ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะใช้ทำนาซึ่งได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากดินเก็บกักน้ำได้น้อย

(ที่มา : สำนักสำรวจดินและวางแผนการใช้ที่ดิน, 2565)

2. ด้านการเมือง/ การปกครอง

2.1 เขตการปกครอง

องค์กรเทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลเมืองมหาสารคามทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีจำนวน 18 คน และมีนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร

สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและอยู่ในตำแหน่งวาระละ 4 ปี มี 3 เขตเลือกตั้งๆ ละ 6 คน จำนวน 18 คน มีประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 1 คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรีมาจากการเลือกตั้งโดยตรง และรองนายกเทศมนตรีจำนวน 3 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และเลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ซึ่งมาจากนายกเทศมนตรีแต่งตั้ง

2.2 การเลือกตั้ง

เทศบาลเมืองมหาสารคามแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 3 เขต มีจำนวนชุมชนทั้งสิ้น 31 ชุมชน ดังนี้

ตาราง : แสดงเขตการเลือกตั้งของชุมชนทั้ง 31 ชุมชน ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

เขต 1	เขต 2	เขต 3
<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนตักสิลา 1• ชุมชนตักสิลา 2• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 1• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 2	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนศรีสวัสดิ์ 3• ชุมชนปัจฉิมทัศน์ 1• ชุมชนปัจฉิมทัศน์ 2• ชุมชนธัญญา 1• ชุมชนธัญญา 2• ชุมชนธัญญา 4• ชุมชนสามัคคี 2• ชุมชนศรีมหาสารคาม• ชุมชนเครือวัลย์ 1• ชุมชนเครือวัลย์ 2• ชุมชนมหาชัย• ชุมชนโพธิ์ศรี 1	<ul style="list-style-type: none">• ชุมชนธัญญา 3• ชุมชนสามัคคี 1• ชุมชนนาควิชัย 1• ชุมชนนาควิชัย 2• ชุมชนนาควิชัย 3• ชุมชนโพธิ์ศรี 2• ชุมชนอภิสิทธิ์ 1• ชุมชนอภิสิทธิ์ 2• ชุมชนอุทัยทิศ 1• ชุมชนอุทัยทิศ 2• ชุมชนอุทัยทิศ 3• ชุมชนอุทัยทิศ 4• ชุมชนส่องเหนือ• ชุมชนส่องใต้• ชุมชนบ้านแมต

3. ประชากร

3.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจำนวนประชากร

เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีจำนวนประชากร/ คน แยกตามปีได้ดังนี้

ปี พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม
2563	21,640	28,176	49,816
2564	21,062	27,051	48,113
2565	20,157	25,724	45,881

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน, 2565)

ตาราง : แสดงสถิติจำนวนประชากร ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยแยกรายละเอียดตามจำนวนประชากรและชุมชน พ.ศ. 2565

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
1	เครือวัลย์ 2	284	298	582
2	อุทัยทิศ 4	245	313	558
3	ตักสิลา 1	179	213	392
4	บ้านแมต	423	451	874
5	นาควิชัย 3	482	546	1,028
6	ศรีสวัสดิ์ 3	477	539	1,016
7	เครือวัลย์ 1	633	675	1,308
8	ส่องใต้	515	556	1,071
9	อุทัยทิศ 1	478	546	1,024
10	มหาชัย	358	454	812
11	อุทัยทิศ 2	604	704	1,308
12	อุทัยทิศ 3	704	792	1,496
13	ส่องเหนือ	542	572	1,114
14	โพธิ์ศรี 2	606	668	1,274
15	นาควิชัย 2	697	775	1,472
16	อภิสิทธิ์ 1	358	385	743
17	ปัจฉิมทัศน์ 2	525	610	1,135
18	ปัญญา 2	528	594	1,122
19	อภิสิทธิ์ 2	553	636	1,189
20	ปัญญา 3	442	543	985
21	ศรีมหาสารคาม	539	1,125	1,664
22	ปัญญา 1	752	803	1,555
23	สามัคคี 1	505	563	1,068
24	ปัญญา 4	789	945	1,734
25	สามัคคี 2	732	851	1,583
26	โพธิ์ศรี 1	634	676	1,310

ลำดับที่	ชื่อชุมชน	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
27	ปัจฉิมทัศน์ 1	844	1,192	2,036
28	ศรีสวัสดิ์ 1	509	599	1,108
29	นาควิชัย 1	702	778	1,480
30	ศรีสวัสดิ์ 2	3,589	6,297	9,886
31	ตักสิลา 2	929	1,025	1,954
	รวมประชากรทั้งสิ้น	20,157	25,724	45,881

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

3.2 ข้อมูลพื้นฐาน

จำนวนประชากรตามช่วงอายุ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563-2565

รายการ	ปีงบประมาณ 2563	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565
ประชากรทั้งหมดตามทะเบียนราษฎร	49,780	48,113	45,881
แบ่งตามเพศ			
ชาย	21,604	21,062	20,157
หญิง	28,176	27,051	25,724
แบ่งตามช่วงอายุ			
0 - 3 ปี	1,239	1,239	864
4 - 6 ปี	1,040	1,027	967
7 - 10 ปี	1,579	1,575	1,542
11 - 13 ปี	1,317	1,303	1,219
14 - 16 ปี	1,364	1,366	1,321
17 - 20 ปี	7,100	5,840	4,176
21 - 30 ปี	12,458	12,072	11,788
31 - 40 ปี	5,107	5,045	4,883
41 - 50 ปี	5,721	5,669	5,446
51 - 60 ปี	5,659	5,651	5,605
60 ปีขึ้นไป	7,196	7,326	7,767

(ที่มา : กองทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

4. สภาพทางสังคม

4.1 การศึกษา

เทศบาลเมืองมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นเมือง “ดักลิลานคร” เนื่องจากเป็นที่รวมของสถานศึกษาในระบบโรงเรียนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาเกือบทุกสังกัดกระจายอยู่ในจังหวัด โดยในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม สามารถจำแนกตามระบบการศึกษาและสังกัด ได้ดังนี้

- สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษาจำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย
 - (1) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
 - (2) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย
 - (1) วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม
 - (2) วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย
 - (1) โรงเรียนหลักเมืองมหาสารคาม
 - (2) โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม
- สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 26 จำนวน 2 แห่ง ประกอบด้วย
 - (1) โรงเรียนสารคามพิทยาคม
 - (2) โรงเรียนผดุงนารีสถานศึกษาสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 - (1) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม
- สถานศึกษาสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 - (1) วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม
- สถานศึกษาอื่นๆ ประกอบด้วย
 - (1) โรงเรียนอนุบาลกิตติยา (เอกชน)
 - (2) โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม (เอกชน)
 - (3) โรงเรียนอนุบาลสุกุลรัตน์ (เอกชน)
 - (4) โรงเรียนอภิสิทธิ์ปัญญา (เอกชน)
- สถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 7 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 แห่ง ดังนี้
 - (1) โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร
 - (2) โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา
 - (3) โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย
 - (4) โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา
 - (5) โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี
 - (6) โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ
 - (7) โรงเรียนเทศบาลบ้านแมด
 - (8) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองมหาสารคาม

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้ทำการเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีครูที่เป็นพนักงานเทศบาลฯ จำนวน 164 คน เป็นชาย จำนวน 37 คน หญิง จำนวน 127 คน และมีนักเรียนจำนวน 2,969 คน ดังนี้

- ก่อนวัยเรียน จำนวน 54 คน
- นักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 622 คน
- นักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 1,425 คน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 868 คน

โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่

- 1) โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น - ตอนปลาย)
- 2) โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 3) โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 4) โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)
- 5) โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ (เปิดมัธยมศึกษาตอนต้น)

(ที่มา : กองการศึกษา ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

แบบข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
เทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ที่	โรงเรียน	ก่อน วัยเรียน (คน)	ระดับอนุบาล				ระดับประถมศึกษา							ระดับมัธยมศึกษา						รวมทั้งสิ้น (คน)	
			อ.1 (คน)	อ.2 (คน)	อ.3 (คน)	รวม (คน)	ป.1 (คน)	ป.2 (คน)	ป.3 (คน)	ป.4 (คน)	ป.5 (คน)	ป.6 (คน)	รวม (คน)	ม.1 (คน)	ม.2 (คน)	ม.3 (คน)	ม.4 (คน)	ม.5 (คน)	ม.6 (คน)		รวม (คน)
1	เทศบาลบูรพาพิทยาคาร	-	44	60	54	158	74	70	80	76	71	85	456	108	137	101	74	51	48	519	1,133
2	เทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	-	34	39	47	120	49	37	26	38	38	40	228	19	24	23	-	-	-	66	414
3	เทศบาลบ้านส่องนางใย	-	51	49	61	161	61	57	63	61	62	65	369	71	83	57	-	-	-	211	741
4	เทศบาลสามัคคีวิทยา	-	25	28	19	72	20	30	29	24	38	28	169	23	17	16	-	-	-	56	297
5	เทศบาลโพธิ์ศรี	-	13	14	8	35	10	17	9	14	8	9	67	-	-	-	-	-	-	-	102
6	เทศบาลบ้านค้อ	-	21	18	26	65	19	16	18	22	12	25	112	9	4	3	-	-	-	16	193
7	เทศบาลบ้านแมด	-	3	6	2	11	7	3	3	7	1	3	24	-	-	-	-	-	-	-	35
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองมหาสารคาม	54	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54
รวมทั้งสิ้น		54	191	214	217	622	240	230	228	242	230	255	1,425	23	265	200	74	51	48	868	2,969

(ที่มา : กองการศึกษา ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2565)

4.2 การสาธารณสุข

โรงพยาบาลในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

(1) โรงพยาบาลมหาสารคาม เตียงคนไข้ จำนวน 596 เตียง ประกอบด้วย

- เตียงทั่วไป จำนวน 540 เตียง

- เตียง ICU จำนวน 56 เตียง

ที่ตั้ง : 168 ถนนผดุงวิทย์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

โทรศัพท์ : 0-4371-1750-4 , โทรสาร : 0-4371-1433

E-mail : prmskh2@gmail.com

สถิติผู้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2563-2565

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ป่วยใน	จำนวนผู้ป่วยนอก	รวม
2563	35,990 คน	102,711 คน	138,701 คน
2564	34,073 คน	134,472 คน	168,545 คน
2565	37,890 คน	192,636 คน	230,526 คน

สาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2563

☛ ผู้ป่วยนอก

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	ความดันโลหิตสูง	Essential (primary) hypertension	38,664
2	เบาหวานแบบที่ 2	Non-insulin-dependent diabetes mellitus	32,924
3	ความผิดปกติของเมตาบอลิซึม	Disorders of lipoprotein metabolism	29,651
4	การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกัน	-	27,152
5	โรคที่เกี่ยวกับลม	-	23,043

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2563

☛ ผู้ป่วยใน

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	การบาดเจ็บในกะโหลกศีรษะ	Intracranial injury	1,490
2	เนื้อสมองตาย เพราะขาดเลือด	Cerebral Infarction	1,403
3	ไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,375
4	นิ่วในไตร่วมกับนิ่วในท่อไต	Calculus of kidney and ureter	1,304
5	มะเร็งเต้านม	Malignant neoplasm of breast	1,130

สาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2564

☛ ผู้ป่วยนอก

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	ต้องการก่อกำภูมิคุ้มกันต่อโรคโควิด-19	Need for immunization against COVID-19	78,106

2	เบาหวานแบบที่ 2	Non-insulin-dependent diabetes mellitus	20,743
3	โรคที่เกี่ยวข้องกับลม	-	19,783
4	ความดันโลหิตสูง	Essential (primary) hypertension	14,522
5	ไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	13,136

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2564

☛ ผู้ป่วยใน

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	ไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,494
2	โรคเนื้อสมองตายเพราะขาดเลือด	Cerebral Infarction	1,364
3	การบาดเจ็บในกะโหลกศีรษะ	Intracranial injury	1,326
4	ปอดบวมที่เกิดจากไวรัส	Viral pneumonia, not elsewhere classified	1,020
5	นิ่วในไตร่วมกับนิ่วในท่อไต	Calculus of kidney and ureter	973

สาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2565

☛ ผู้ป่วยนอก

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	ต้องการก่อกภูมิคุ้มกันต่อโรคโควิด-19	Need for immunization against COVID-19	166,152
2	โรคที่เกี่ยวข้องกับลม	-	24,187
3	เบาหวานแบบที่ 2	Non-insulin-dependent diabetes mellitus	19,683
4	ความดันโลหิตสูง	Essential (primary) hypertension	15,879
5	ไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	13,936

สถิติสาเหตุการเข้ารับการรักษาพยาบาล ในรอบปี พ.ศ. 2565

☛ ผู้ป่วยใน

ลำดับ	ชื่อโรคภาษาไทย	ชื่อโรคทางการแพทย์	จำนวนคน/ปี
1	ไตวายเรื้อรัง	Chronic renal failure	1,574
2	เนื้อสมองตาย เพราะขาดเลือด	Cerebral Infarction	1,553
3	การบาดเจ็บในกะโหลกศีรษะ	Intracranial injury	1,480
4	ปอดบวมที่เกิดจากไวรัส	Viral pneumonia, not elsewhere classified	1,440
5	นิ่วในไตร่วมกับนิ่วในท่อไต	Calculus of kidney and ureter	1,052

(ที่มา : โรงพยาบาลมหาสารคาม , 2565)

(2) โรงพยาบาลสุทธาเวช คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
จำนวน 1 แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน 110 เตียง
ที่ตั้ง : 79/99 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ : 0-4302-1021 โทรสาร : 0-4372-2055

(3) โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 1 แห่ง เตียงคนไข้ จำนวน 50 เตียง
ที่ตั้ง : โรงพยาบาลมหาสารคาม อินเตอร์เนชั่นแนล ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000
โทรศัพท์ : 0-4372-1770 , 0-4372-3669

- ศูนย์บริการสาธารณสุข มีจำนวน 6 แห่ง ได้แก่

- (1) ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ศูนย์บูรพา)
- (2) ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสามัคคี
- (3) ศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองบ้านสองนางโย
- (4) ศูนย์บริการราชภัฏศรีสวัสดิ์
- (5) ศูนย์บริการทางการแพทย์ศรีสวัสดิ์
- (6) ศูนย์บริการทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- คลินิกเอกชน มีจำนวน 54 แห่ง ได้แก่

(1) คลินิกเวชกรรม	จำนวน 41 แห่ง
(2) คลินิกทันตกรรม	จำนวน 4 แห่ง
(3) คลินิกผดุงครรภ์	จำนวน 4 แห่ง
(4) คลินิกแพทย์แผนไทย	จำนวน 3 แห่ง
(5) คลินิกแล็บ	จำนวน 1 แห่ง

- บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานพยาบาลสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
(ศูนย์บริการทางแพทย์บูรพา)

(1) พยาบาล จำนวน 6 คน	(2) นักกายภาพ จำนวน 2 คน
(3) นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 2 คน	(4) แพทย์แผนไทย จำนวน 2 คน
(5) อสม. จำนวน 258 คน	

ชมรมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในเขตเทศบาล จำนวน 9 ชมรม ได้แก่

- (1) ชมรมแต่งผม-เสริมสวย เทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (2) ชมรมตลาดสดเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (3) ชมรมตลาดโต้รุ่งเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- (4) ชมรมร้านอาหาร
- (5) ชมรม อสม.
- (6) ชมรมออกกำลังกาย
- (7) ชมรมผู้สูงอายุ
- (8) ชมรมคนพิการ
- (9) ชมรมตลาดห้าแยก

(ข้อมูล ณ เดือน ธันวาคม 2565)

4.3 อาชญากรรมและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ด้านอาชญากรรม

ด้านอาชญากรรม ด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสวัสดิการสังคมและด้านยุติธรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความต้องการของประชาชน พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญประเด็นอาชญากรรมที่สำคัญ ดังนี้

- 1) ด้านอาชญากรรม พบว่า ประชาชนต้องการในเจ้าหน้าที่ของรัฐสร้างความคุ้นเคยในเครือญาติด้านความผูกพัน ในขณะเดียวกันอยากให้จังหวัดประกาศให้เป็นเมืองปลอดภัย และให้ช่วยกันสร้างวินัยในครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา
- 2) ด้านความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ต้องการสร้างความอบอุ่นในครอบครัว และต้องการให้รัฐช่วยสร้างสังคมให้ปลอดภัย
- 3) ด้านสวัสดิการสังคม พบว่า ประชาชนต้องการให้รัฐจัดให้มีสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมทั่วถึง เสมอภาคและเป็นธรรม อยากให้รัฐช่วยให้ประชาชนกินอิ่ม นอนอุ่น ทุนมี หนี้หมด มีระบบสวัสดิการให้ทั่วถึงตามรูปแบบสหกรณ์ มีการส่งเสริมอาสาสมัครประจำชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังต้องการส่งเสริมด้านการประกวดหมู่บ้านปลอดภัย
- 4) ด้านยุติธรรม พบว่า ประชาชนต้องการให้รัฐใช้กฎหมายโดยเท่าเทียมกัน ต้องการตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดโดยเฉพาะคดีอาญา ทั้งที่ยอมความได้และยอมความไม่ได้ ก่อนที่จะมีการดำเนินคดีต่อศาล รวมถึงต้องการอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายให้แก่ประชาชน นอกจากนี้ประชาชนต้องการให้มีคณะกรรมการปรองดองประจำชุมชน ให้ทุกหมู่บ้านสร้างเงื่อนไขหรือมีข้อบังคับของหมู่บ้าน รวมถึงประชาชนยังต้องการให้มีการสร้างความเป็นธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ครอบคลุมในทุกระดับ ทุกปัญหา ทุกภาคส่วน และทุกชนชั้น

ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลเมืองมหาสารคามมีฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง เกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์และบุคลากรในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) สถานีดับเพลิง จำนวน 2 ศูนย์ คือ
 - สถานีดับเพลิงศูนย์สุริยา สถานที่ตั้งเลขที่ 27 ถนนผังเมืองบัญชา ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043-711-509
 - สถานีดับเพลิงย่อยเลิงน้ำจั้น สถานที่ตั้งเลขที่ 182 ถนนจุฑางกูร ตำบลตลาดอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เบอร์โทรศัพท์ 043-020-233
- 2) ยานพาหนะในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประกอบด้วย
 - (1) รถยนต์ดับเพลิง จำนวน 4 คัน
 - (2) รถยนต์บรรทุกน้ำดับเพลิง จำนวน 5 คัน แยกเป็น
 - ขนาดความจุ 10,000 ลิตร จำนวน 2 คัน
 - ขนาดความจุ 8,000 ลิตร จำนวน 1 คัน
 - ขนาดความจุ 7,000 ลิตร จำนวน 2 คัน
 - (3) รถยนต์กู้ภัยอเนกประสงค์พร้อมอุปกรณ์ช่วยชีวิต จำนวน 1 คัน
 - (4) รถยนต์ตรวจการณ์ จำนวน 2 คัน
- 3) วัสดุ อุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย
 - (1) เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ จำนวน 1 ลำ

- (2) เครื่องดับเพลิงชนิดหีบหอบ จำนวน 1 เครื่อง
- (3) เครื่องสูบน้ำฮอนด้า จำนวน 20 เครื่อง
- (4) เครื่องสูบน้ำคูโบต้า จำนวน 6 เครื่อง
- (5) วิทยุสื่อสาร แยกเป็น
 - วิทยุสื่อสารชนิดมือถือ จำนวน 30 เครื่อง
 - วิทยุสื่อสารประจำศูนย์ จำนวน 4 เครื่อง
 - วิทยุสื่อสารประจำรถยนต์ จำนวน 10 เครื่อง
- 4) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 610 คน
- 5) การปฏิบัติหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2564)
 - (1) ในรอบปีที่ผ่านมา มีการปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 1,918 ครั้ง
 - (2) ในรอบปีที่ผ่านมา มีการฝึกซ้อม จำนวน 80 ครั้ง แยกเป็น
 - ฝึกซ้อมแผนประจำสัปดาห์ จำนวน 50 ครั้ง
 - ฝึกซ้อมดับเพลิงขั้นต้นและอพยพหนีไฟ จำนวน 30 ครั้ง

(ที่มา : ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัด เทศบาลเมืองมหาสารคาม
ข้อมูล ณ เดือน ธันวาคม 2565)

4.4 ยาเสพติด

ผลการดำเนินงานกิจกรรมด้านยาเสพติด ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ดังนี้

กิจกรรม	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน (ครั้ง)	ตรวจ (คน)	พบ (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในเขตเทศบาล (ตรวจหาสารเสพติด พนักงานเทศบาล ลูกจ้าง)	500 คน	1	119	-	23.80

(ที่มา : กองสวัสดิการสังคม, ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

4.5 การสังคมสงเคราะห์

เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ดำเนินการโครงการต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตเทศบาลฯ ในหลายด้าน อาทิ

โครงการดูแลผู้ป่วยถึงบ้านด้วยใจห่วงใยและเอื้ออาทรคนมหาสารคามไม่ทอดทิ้งกัน

การเยี่ยมบ้านเป็นบริการเชิงรุกเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เหมาะสมกับภาวะสุขภาพ รูปแบบการเยี่ยมบ้านขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่เพื่อสร้างคุณค่างานเยี่ยมบ้าน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของงานปฐมภูมิให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้สูงอายุ ผู้พิการ/ด้อยโอกาส/ทุพพลภาพ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้ติดยาเสพติด และผู้ป่วยจิตเวช ร้อยละ 90 ของโครงการได้รับการบริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐาน

สถิติการออกปฏิบัติงานเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง

พ.ศ.2562 (ราย)	พ.ศ.2563 (ราย)	พ.ศ.2564 (ราย)	พ.ศ.2565 (ราย)
46	43	59	49

(ที่มา : สำนักสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

5. ระบบบริการพื้นฐาน

การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลกับจังหวัดใกล้เคียง อาศัยทางบกเป็นหลักมีทางหลวงเชื่อมกับจังหวัดต่างๆ เดินทางได้อย่างสะดวก มีกิจการรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดและภายในจังหวัด แยกเป็นการดำเนินการขนส่งภายในจังหวัด และเดินทางสู่กรุงเทพฯ เส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัด และเส้นทางเชื่อมระหว่างอำเภอต่างๆ มีการเดินทางโดยรถโดยสารขนาดเล็ก

ถนน

ถนนในเขตเทศบาลเป็นถนนแอสฟัลท์ติก ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็กและถนนลูกรัง แยกเป็น

- ถนนสายหลักได้แก่ ถนนนครสวรรค์ ถนนริมคลองสมถวิล ถนนผดุงวิถีนถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน ถนนนาควิชัย ถนนมหาชัยดำรง ถนนถีนานนท์ ถนนจุฑางกูร ถนนสารคาม-วาปี

- ถนนสายรอง ได้แก่ ถนนรพบุตร ถนนราษฎร์อุทิศ ถนนศรีราชวงศ์ ถนนมนตรีบำรุง ถนนอรรถปัญญา ถนนธรรมวงศ์สวัสดิ์ ถนนนิมพลีเจริญ ถนนเสมา 1 แยกได้ดังนี้

- ถนน ค.ส.ล. จำนวน 340 สาย ระยะทาง 113 กิโลเมตร
- ถนนลาดยาง จำนวน 10 สาย ระยะทาง 22 กิโลเมตร
- ถนนลูกรัง จำนวน 6 สาย ระยะทาง 0.6 กิโลเมตร

สะพาน

สะพานในเขตเทศบาลฯ มีจำนวน 30 แห่ง สะพานลอย จำนวน 4 แห่ง ดังนี้

- ตั้งอยู่บนถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 จำนวน 10 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนสมถวิลราษฎร์ จำนวน 11 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนนครสวรรค์ จำนวน 2 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนถีนานนท์ จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนผดุงวิถีน จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนผดุงวิถีน ซอย 4 จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนมหาชัยดำรง จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนเสมา จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนนครสวรรค์ 49 จำนวน 1 แห่ง
- ตั้งอยู่บนถนนจุฑางกูร ซอย 8 จำนวน 1 แห่ง

การจราจรในเขตเทศบาล จะหนาแน่นในช่วงเช้าและช่วงเย็นบนถนนที่มีสถานศึกษาตั้งอยู่ ได้แก่ ถนนริมคลองสมถวิล ถนนนครสวรรค์ ถนนผดุงวิถีน และถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน

การให้บริการขนส่งมวลชน และการจัดการขนส่งมวลชนในเขตเทศบาล มีดังนี้

(1) จุดรถโดยสารขนาดเล็ก (สองแถว) ซึ่งเอกชนดำเนินการ ได้แก่

1.1 จุดในสถานีขนส่งเทศบาล

- บริษัท บำรุงกิจเดินรถ จำกัด
- สหกรณ์เดินรถ
- บริษัท ขอนแก่นชนะชัยขนส่ง จำกัด

1.2 จุดบริเวณข้างโรงเรียนผดุงนารี

- สายมหาสารคาม-ห้วยแอ่ง

1.3 บริเวณสี่แยกวัดสามัคคี

- ท่ารถบ้านม่วง

1.4 ข้างไปรษณีย์ด้านทิศตะวันตก

- บริษัท ขอนแก่นชนะชัยขนส่ง จำกัด

1.5 หน้าธนาคารทหารไทยธนชาติ

- สมปรารถนา 281 (ดอนหว่าน บัวค้อ)

1.6 ข้างเสริมไทยปลาซ่า

- สายแกด้าขนส่ง

1.7 ตรงข้ามโรงพยาบาลมหาสารคาม

- สารคาม บริบือ พยัคฆ์ภูมิพิสัย

(2) จุดรถสามล้อเครื่องและรถจักรยานยนต์รับจ้าง ได้แก่

2.1 สามล้อเครื่อง

- ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- ตลาดสนฝั่งทิศตะวันออก
- ข้างไปรษณีย์
- หน้า เซเว่น - อีเลฟเว่น ฝั่งโรงพยาบาลมหาสารคาม
- ข้างเสริมไทยปลาซ่า
- หน้าสถานธนานุบาลเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ตลาดสดเทศบาลฯ)

2.2 รถจักรยานยนต์รับจ้าง

- ข้างโรงพยาบาลสุทธาเวช
- ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม
- ตลาดสดฝั่งทิศตะวันออก
- ข้างไปรษณีย์
- หน้า เซเว่น - อีเลฟเว่น ฝั่งโรงพยาบาลมหาสารคาม
- ข้างเสริมไทยปลาซ่า
- หน้าสถานธนานุบาลเทศบาลเมืองมหาสารคาม (ตลาดสดเทศบาลฯ)

(3) จุดรถแท็กซี่มีเตอร์ สอบถามหรือเรียกแท็กซี่ โทร. 043777300 , 043777400

- ตรงข้ามสถานีขนส่งจังหวัดมหาสารคาม - หน้าห้างเสริมไทยคอมเพล็กซ์
- ตรงข้ามโรงพยาบาลมหาสารคาม

(4) จุดจอดรถภายในเขตเทศบาล (รายการเรียกเก็บ)

4.1 ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม

- บริษัท เพชรประเสริฐ จำกัด
- ชัยภูมิจงเจริญขนส่ง
- บริษัท อาม่าทัวร์ จำกัด
- บริษัท ขอนแก่นชนะชัยขนส่ง จำกัด
- บริษัท นครชัยแอร์ จำกัด
- บริษัท สงวนชัยอุบลเดินทาง จำกัด
- บริษัท วาปีเดินทาง จำกัด
- บริษัท แสงประทีปเดินทาง จำกัด
- บริษัท โชคกล้าเลิศ จำกัด
- บริษัท ชาญทัวร์ จำกัด
- บริษัท เซ็ดชัยแอร์ จำกัด
- บริษัท รุ่งประเสริฐทัวร์ จำกัด

(5) จุดจอดรถภายในเขตเทศบาล (ผู้ประกอบการเอกชน) ได้แก่

- คาร์พาค ติดโรงพยาบาลมหาสารคาม
- ตรอ.ร่ำรวยเงินทอง ข้างร้านสยามชัย ฝั่งโรงพยาบาลมหาสารคาม

(6) ผู้ประกอบการรถตู้ (ภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองมหาสารคาม)

- ผู้ประกอบการ จำนวน 2 ราย
- รถประกอบการ จำนวน 21 คัน
- เส้นทางเดินทาง จำนวน 4 เส้นทาง

รายละเอียดผู้ประกอบการเดินทาง

ลำดับ	ผู้ประกอบการ	เส้นทาง	หมายเลข	จำนวนรถ	เบอร์รถ
1	บริษัทแสงประทีป	มหาสารคาม-กาฬสินธุ์	242	3	1,2,6
2	บริษัทหนองคายรวมมิตร (บริษัทเซ็ดชัยแอร์ ดูแล)	อุดรธานี-บ้านไผ่- ร้อยเอ็ด	233	18	1-18

(ที่มา : กองคลัง (สถานีขนส่งเทศบาลเมืองมหาสารคาม) ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565)

การสื่อสารและโทรคมนาคม

โทรศัพท์ แยกเป็น

- (1) โทรศัพท์สาธารณะในเขตเทศบาล จำนวน 392 เลขหมาย
- (2) โทรศัพท์ส่วนบุคคลในเขตเทศบาล จำนวน 4,840 เลขหมาย แยกเป็น
 - ส่วนราชการ 532 เลขหมาย
 - บ้านพักอาศัย 3,668 เลขหมาย
 - สถานประกอบการธุรกิจ 640 เลขหมาย

(ที่มา : บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด มหาชน (สาขามหาสารคาม) ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

6. ระบบเศรษฐกิจ

6.1 การเกษตรกรรม

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบท จึงยังคงมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การปลูกข้าว ถั่ว และผักต่าง ๆ เป็นต้น และผลจากการพัฒนาเมืองที่มีมาอย่างต่อเนื่องนั้น ทำให้พื้นที่ภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีสภาพความเป็นเมืองเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ในหลายส่วนของเทศบาลซึ่งแต่เดิมเคยเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ถูกเปลี่ยนสภาพเป็นที่อยู่อาศัย โรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้นผลผลิตจากการเกษตรกรรมในเขตเทศบาลซึ่งส่วนใหญ่เป็นพืชผักสวนครัว จึงเริ่มลดจำนวนลงตามสัดส่วนพื้นที่

6.2 การประมง

ด้วยเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำขนาดใหญ่ จะมีเฉพาะคลองน้ำเล็ก ประชากรส่วนใหญ่จะทำการประมงเพื่อเลี้ยงชีพเท่านั้น

6.3 การปศุสัตว์

ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบท มีการทำอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนน้อย โดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์ เพราะพื้นที่เปลี่ยนสภาพเป็นที่อยู่อาศัยหรือโรงงานอุตสาหกรรม จึงไม่มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงสัตว์หรือการทำเกษตรกรรม

6.4 การบริการ

สถานประกอบการด้านบริการในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีดังนี้

(1) โรงแรม	จำนวน 17 แห่ง
(2) อพาร์ทเมนท์บังกะโล	จำนวน 343 แห่ง
(3) บังกะโล	จำนวน - แห่ง
(4) ห้างสรรพสินค้า	จำนวน 2 แห่ง
(5) โรงภาพยนตร์	จำนวน 2 แห่ง
(6) สถานที่จำหน่ายอาหารสะสมอาหาร ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข	จำนวน 369 แห่ง

(ที่มา : สำนักสาธารณสุขฯ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

ส่วนที่ 2 การท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญภายในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1) **กุดนางใย (อักษรไทน้อย)** “กุดนางใย” เป็นชื่อของแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญของเมืองมหาสารคาม ลักษณะเป็นแม่น้ำปลายค้วน มีน้ำขังตลอดปี ภาษาถิ่นอีสานจึงเรียกแหล่งน้ำลักษณะดังกล่าวว่า กุด, ชาวเมืองมหาสารคามในอดีตได้อาศัยน้ำจากกุดนางใยใช้สอยต่างๆ เช่น รดผัก ยาสูบและพืชพันธุ์ต่างๆ ที่ปลูกตามริมกุดในทางประวัติศาสตร์ ชื่อกุดนางใยได้เป็นชื่อที่ตั้งเป็นเมืองมหาสารคาม ในปี พ.ศ.2408 ต่อมาได้มีการสร้างสะพานข้ามขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2446 สมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ (อุ่น) เจ้าเมืองมหาสารคาม คนที่สาม และมีการศาลาพักริมทางแก่ผู้สัญจรไปมาด้วย เล่ากันว่าในช่วงก่อนทศวรรษ 2480 นั้น มีจระเข้อาศัยอยู่จำนวนมาก และมักชอบขึ้นมานอนเกยตามฝั่งตลิ่งของลำห้วยอาบแดดอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีความดุร้ายอีกด้วย

2) **คลองสมถวิล** หลวงอังคณาภิรักษ์ (ร.อ.สมถวิล เทพาคำ) ข้าหลวงประจำจังหวัด เห็นว่าเมืองมหาสารคามเป็นเมืองกันดารน้ำ เตาที่มีอยู่แล้วไม่พอแก่การใช้สอยบริโภค ด้านทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตก ได้มีห้วยและแหล่งน้ำอยู่แล้ว แต่ทางทิศใต้ยาวตั้งเกือบ 100 เส้น ก็จะเป็นประโยชน์แก่การกสิกรรมยิ่งขึ้น ส่วนคันคูที่ดินขุดขึ้นจากลำคลองก็อาจปรับปรุงขึ้นเป็นถนนสะดวกแก่การสัญจรไปมาของประชาชนในอนาคตได้ ทั้งจะได้เป็นเครื่องประดับบ้านเมืองให้งดงามขึ้นอีกส่วน ได้ใช้แรงงานจากราษฎรผู้ติดค้างเงินรัชชูปการเป็นผู้ขุดคลอง

3) **พิพิธภัณฑวัดมหาชัย (วัดมหาชัย)** วัดมหาชัยเป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่บนถนนศรีราชวงศ์ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2408 โดยพระเจ้าบรมวงศ์เธอ (กวด) ผู้สร้างเมืองมหาสารคามและเป็นเจ้าเมืองคนแรก ภายในพิพิธภัณฑ์แสดงวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โบราณวัตถุและเอกสารโบราณให้ผู้สนใจได้ศึกษาเรียนรู้

4) **พิพิธภัณฑเมืองมหาสารคาม** ตั้งอยู่ในสวนสาธารณะหนองข่า ภายในอาคารแบ่งออกเป็น 2 ชั้น จัดแสดงนิทรรศการลักษณะถาวรบางส่วน คลังพิพิธภัณฑ์ และส่วนของห้องสำนักงาน พิพิธภัณฑ์เน้นจัดแสดงเรื่องราววิถีชีวิตของผู้คนเป็นหลัก มีแก่นของเรื่อง (Theme) แสดงออกถึงตัวตน หรืออัตลักษณ์แห่งวิถีชีวิตชาวมหาสารคาม คือ “เมืองซ้อนชนบท” เปิดทำการ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30-16.30 น. วันหยุด ให้บริการเฉพาะกลุ่มคณะที่ติดต่อล่วงหน้า (ไม่เสียค่าบริการเข้าชม) โทร. 043-723467

5) **พระประธานกันทรวิชัย (พระพุทธรูปปางสมาธิ)** พระพุทธรูปปางสมาธิ เพชร วัสดุโลหะสำริด ขนาดหน้าตักกว้าง 35 นิ้ว สูง 82 นิ้ว ศิลปกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ จำลองแบบคุปตะตอนปลายประทับนั่งเหนือดอกบัวตามลัทธิมหายาน มีความเก่าแก่ประมาณ 1,300 ปี ต้นแบบของพระพุทธรูปองค์นี้ ได้จากพระพิมพ์ดินเผากันทรวิชัย ขุดพบที่ตำบลโคกพระ อำเภอกันทรวิชัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ ได้ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี มีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสนมหาเถระ) เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2524 จังหวัดมหาสารคาม ได้อัญเชิญมาประดิษฐาน ณ บริเวณหน้าว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม เป็นมิ่งขวัญชาวจังหวัดมหาสารคาม จนถึงปัจจุบัน โดยด้านหน้าพื้นที่ดังกล่าว บนถนนนครสวรรค์มีแนวต้นมะขามที่โดดเด่นเป็นสง่า ที่เทศบาลเมืองมหาสารคามอนุรักษ์ไว้ สะท้อนกายภาพของเมืองแต่เดิม จึงถือเป็นพื้นที่สำคัญและมีคุณค่าทางจิตใจของชาวมหาสารคาม

6) **วัดมหาชัย (พระอารามหลวง)** เดิมชื่อ “วัดเหนือ” เป็นวัดคู่บ้านคูเมืองมหาสารคาม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2408 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 โดยพระเจริญราชเดช (กวด) เจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก ร่วมกับประชาชนชาวมหาสารคามช่วยกันสร้างขึ้นให้เป็นวัดประจำเมือง ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 10 ไร่ 3 งาน 82 ตารางวา มีพระยาครูสุวรรณดี ศิลสังวร เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2472 พระสารคามมุนี (สารภภูตานนท์) เจ้าอาวาสวัดรูปที่ 18 เป็นเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคามได้ขอเปลี่ยนชื่อจาก “วัดเหนือ” เป็น “วัดมหาชัย” และเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 วัดมหาชัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญและโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้ากฐินให้ส่วนราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม อัญเชิญมาทอดถวายเป็นประจำทุกปี เมื่อพุทธศักราช 2519 กรมการศาสนาอนุญาตให้จัดตั้งเป็น “ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือหอพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่นสำหรับเก็บรักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุรวมทั้งเอกสารโบราณอีสาน ซึ่งพระอริยานุวัตร เขมรจารี อดีตเจ้าอาวาสได้เก็บรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ เพื่อไว้บริการให้ผู้ที่สนใจเข้าเยี่ยมชม ศึกษาและเรียนรู้

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดมหาสารคาม เขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม

1. **วัดอุทัยทิศ** ท้าวมหาชัย (กวด) เจ้าเมืองมหาสารคามได้สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นวัดประจำเมือง และได้ ปฏิสังขรณ์วัดบ้านจานและวัดบ้านนางเวย พระเจริญราชเดช (อุ่น ภภูตานนท์) เจ้าเมืองคนที่ 3 ได้เข้ามาอุปการะ วัดนี้จนมีความเจริญรุ่งเรือง พร้อมกับอัญญาแม่ศรีเมือง ภภูตานนท์ ผู้เป็นภริยาได้นำอัฐิของพระเจริญราชเดช (กวด) และญาแม่โชนแดง ผู้เป็นบิดาและมารดา มาบรรจุไว้ที่วัดนี้เพื่อเป็นที่สักการะของลูกหลาน กระทั่งเมื่อสิ้นเจ้าอาวาสรูปที่สองแล้ว จึงได้มีการไปนิมนต์พระสงฆ์องค์หนึ่ง ชื่อว่า “พระอาจารย์พิมพ์” มาจากบ้านแล้งจังหวัดเมืองร้อยเอ็ดให้มาเป็นเจ้าอาวาส ได้มีการเปิดสอนหนังสือไทยและมูลกัจจายน์ มีผู้มาศึกษาเล่าเรียนเป็นอันมาก ต่อมา 4 พระอาจารย์พิมพ์ได้สมณศักดิ์เป็น “พระครูโยคีอุทัยทิศ” ภายหลัง ชาวบ้านจึงได้นำเอาชื่อพระครูโยคีอุทัยทิศมา ตั้งเป็นชื่อวัดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

2. **กุดนางเวย** เป็นชื่อแหล่งน้ำที่สำคัญของเมืองมหาสารคาม มีมาตั้งแต่สมัยพระเจริญราชเดช (กวด) เจ้าเมืององค์แรกซึ่งมาตั้งเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2408 ได้ใช้เป็นแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคควบคู่กับแหล่งน้ำในหนองท่ม (กระทุ้ม) ที่เรียกว่า “กุด” เพราะเป็นที่สิ้นสุดของสายน้ำ (กุด แปลว่า ด่วนหรือสิ้นสุด) หรือเรียกว่า แม่น้ำด่วน และริมกุดนางเวย มีร่องรอยของวัตถุโบราณสันนิษฐานว่าพระเจริญราชเดชสร้างไว้เมื่อครั้งตั้งเมืองได้แก่เสาหงส์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้พิทักษ์เมือง (สอวัฒนธรรมชาติ, 2013)

3. **เสาหงส์** นับตั้งแต่สถาปนาเมืองมหาสารคาม เมื่อ พ.ศ. 2408 ได้ปรากฏเสาหงส์ที่แกะสลักลวดลายสูงประมาณ 10 วา (20 เมตร) ตรงยอดเสามีปฏิมากรรมรูปหงส์ทำด้วยไม้ตั้งอยู่บริเวณกุดนางเวย หงส์เป็นไม้ตัวเล็ก อ้วนๆ ป้อมๆ ปีกแนบลำตัวมีหางสั้นๆ และได้สูญหายไปราว พ.ศ. 2484 คติความเชื่อเรื่อง “หงส์” ในประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาและลัทธิพราหมณ์ในทางพุทธศาสนา หงส์เกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าด้วยเคยเสวยพระชาติเป็นพระยาหงส์ทอง ผู้คุ้มครองและป้องกันอันตรายจากเบื้องบน สวรรค์ และท้องฟ้ารวมทั้งศิลปะที่ สวยงามอีกด้วย มักตั้งข้างหน้าโบสถ์ วิหาร หน้าพระพุทธรูป ในวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2549 เทศบาลเมืองมหาสารคามได้ประกอบพิธียกเสาหงส์ขึ้น โดยจัดทำหงส์ขึ้นมาใหม่และขยับที่ตั้งมาอยู่วงเวียนกลางถนน ห่างจาก ที่เดิมประมาณ 10 เมตร (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

4. **โสมเจ้าเมืองคนที่ 1** เป็นสถานที่ใช้สร้างที่อยู่อาศัยของท้าวกวาด ตั้งอยู่ตรงบริเวณหนองกระพุ่มทางทิศเหนือของกุตนางโย เพราะเป็นที่ราบอยู่ระหว่างห้วยคเคงกับกุตนางโย เป็นทำเลที่ตั้งที่ดีจึงเลือกบริเวณนี้สร้างเป็นโสมเจ้าเมือง (คำว่า "โสม" หมายถึง บ้าน ที่อยู่อาศัย ซึ่งโสมจะใหญ่กว่าบ้านที่อยู่อาศัยทั่วไป ที่คนอีสานเรียกว่า "เฮียน") และพร้อมที่จะตั้งเป็นที่ว่าราชการในเวลาเดียวกัน (Museum Thailand , 2018)

5. **คลองสมถวิล** เป็นสถานที่หลวงอังคณานุรักษ์ (ร.อ.สมถวิล เทพาคำ) ข้าหลวงประจำจังหวัด เห็นว่า เมืองมหาสารคามเป็นเมืองกันดารน้ำไม่พอแก่การใช้สอยบริโภค ด้านทางทิศตะวันออก ทิศเหนือ และทิศตะวันตก ได้มีห้วยและแหล่งน้ำอยู่แล้ว แต่ทางทิศใต้ยาวตั้งเกือบ 100 เส้น ก็จะเป็นประโยชน์แก่การกสิกรรมยิ่งขึ้น ส่วนคันคูที่ดินขุดขึ้นจากลำคลองก็นำมาปรับปรุงขึ้นเป็นถนน สะดวกแก่การสัญจรไปมาของประชาชนในสมัยนั้น ทั้งจะได้เป็นเครื่องประดับบ้านเมืองให้งดงามขึ้น อีกส่วนได้ใช้แรงงานจากราชฎาผู้ติดค้างเงินรัฐชูปกรณ์เป็นผู้ขุดคลอง (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

6. **วัดนาควิชัย** เกิดจากชุมชนนาควิชัย เริ่มจากผู้คนที่มาตั้งรกรากทำกินบริเวณดังกล่าว ได้ทยอยกัน ออกมาตั้งบ้านเรือนผ้าที่นา บ้างขยับขยายย้ายที่อยู่เข้ามาอาศัยกัน จนภายหลังชาวบ้านที่จับจองที่ดินแถบนั้นได้บริจาคที่ดินให้เป็นที่ตั้งของวัดขึ้น เมื่อประมาณช่วงทศวรรษ 2450-60 เรียกว่า วัดทุ่ง ทั้งนี้เพราะตั้งอยู่ท่ามกลาง เรือกสวนไร่นา วัดทุ่งกลายเป็นสถานที่พักผ่อนของนักเดินทางสมัยนั้น โดยเฉพาะบรรดานักแสวงโชคที่เชื่อถือ ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่ไทรงามหรือหลวงพ่แดงของวัดทุ่ง ผู้คนส่วนใหญ่ได้เข้ามาตักน้ำจากบ่อน้ำดื่มหรือช่าง หนองหัวช้าง (ตั้งอยู่บริเวณที่เคยเป็นตลาดชั่วคราวตรงข้ามวัดนาควิชัย) เล่ากันว่าเป็นบ่อน้ำที่มีความอร่อย จึงกลายเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนใกล้เคียง ภายหลังจึงมีการโยกย้ายเข้ามาอยู่อาศัยอย่างหนาแน่นขึ้นเรื่อยๆโดยเฉพาะตั้งแต่มีการเปิดพื้นที่ด้านใต้ชุมชนด้วยการขุดคลองสมถวิลเมื่อปี พ.ศ.2477 ได้รับพระราชทาน วิสุคามสีมาเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493

7. **วัดอภิลิทธิ** เมื่อมีการตั้งเมืองมหาสารคามขึ้นมา เจ้าเมืองได้ช่วยปฏิสังขรณ์บูรณะวัดดั้งเดิม และสร้างพระอุโบสถให้ พร้อมทั้งเรียกขานชื่อวัดใหม่ว่า “วัดกลาง” เพื่อให้สอดคล้องกับวัดเหนือ (วัดมหาชัย) และวัดใต้ (วัดอุทัยทิศ), โดยเฉพาะในช่วงที่ “พระบุตดี” ได้จำพรรษาที่วัดกลางนั้น (พ.ศ. 2424-2428) ท่านได้เปิดสอนพระ ธรรมวินัยตามหลักสูตรส่วนกลาง และยังได้สอนหนังสือไทยวิชาลูกคิดเป็นครั้งแรกของเมืองมหาสารคาม ภายหลัง เข้ารับราชการในตำแหน่ง “ชานน” ต่อมาในปี พ.ศ.2443 จึงได้รับแต่งตั้งเป็นหลวงสารคาม กิจนิคมภิบาล นายอำเภอเมืองอุทัยสารคาม ก่อนที่จะได้รับพระราชทานเป็น “หลวงอภิลิทธิสารคาม” จังหวัด จึงนำชื่อหลวง อภิลิทธิสารคามมาตั้งเป็นนามว่า “วัดอภิลิทธิ” เพื่อเป็นอนุสรณ์และเป็นเกียรติแก่คุณงามความดีของท่าน (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

8. **ตึกดินอาคารพาณิชย์แห่งแรกของมหาสารคาม** สร้างขึ้นเมื่อชาวจีนได้เข้ามาตั้งบ้านเรือนค้าขาย และได้นำเอาลักษณะการปลูกสร้างเรือนแบบจีนเข้ามาด้วย ลักษณะของตึกดินที่ก่อสร้างเป็นห้องๆ จำนวน 4-5 ห้องใน แต่ละล็อก บางแห่งอาจจะสร้างติดต่อกัน 8-9 ห้อง ตัวตึกนิยมสร้างเป็นชั้นเดียวไม่ยกพื้น พื้นดินอัดแน่นหรือปู ด้วยอิฐ ผนังที่ก่อด้วยก้อนดินดิบจะต่อ “เสาเต็ง” หรือชั้นลอยเพื่อไว้เก็บสินค้า ส่วนด้านหน้าของตึกดินจะเปิดโล่ง ตลอดแนวโดยประตูที่เรียกว่า”ประตูหน้าถ้ง” ใช้แบบถอดสอดร่อง ภายหลังมักนิยมทำบาน

หน้าถ้ำติดบานพับที่ เรียกว่า “ฝาเพ็ญม ตึกดินเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงร่องรอยของคนเชื้อสายจีนในอดีต ที่เข้ามาค้าขายเมื่อแรกตั้ง เมืองมหาสารคาม (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

9. ตลาดสี่กั๊ก ในช่วงก่อน พ.ศ. 2447 นั้น ตามสองข้างทางของถนนเจริญราชเดชตั้งแต่สุดถนน นครสวรรค์ซึ่งเป็นทางสี่แยก หรือในอดีตเรียกว่า “สี่แยกขุนทัพแสง” และเป็นย่านที่เรียกว่า “ตลาดสี่กั๊ก” ปรากฏตึกดินของชาวจีนที่ได้สร้างเรียงกันลงมาจนถึงหน้าวัดโพธิ์ศรี ชาวจีนส่วนใหญ่จะติดตามเจ้านายมาจากเมือง โคราช ต่อมาได้มีการสร้างตึกดินเป็นห้องแถวตาม 2 ฟากถนน จำหน่ายสินค้าจำพวกของกินของใช้ต่างๆ อาทิ สบู่ เข็มด้าย ผักผลไม้ดอง ปลาทุบเค็ม น้ำมันก๊าด ไม้ขีดไฟ ดินสอ ขี้ไต้ จอบ เสียม ขี้ชี(ชัน) สีย้อมผ้า (โดยเฉพาะต้นเข) “สียายอน” (จุนสี) เป็นต้น (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561) 1.10 โสงเจ้าเมืองคนที่ 2 พระเจริญราชเดช (ฮึง) เดิมด รารงตำแหน่งเป็นอุปฮาช ได้รับการโปรดเกล้า ฯ ให้พระเจริญราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคามลำดับที่ 2 ใน ปี พ.ศ. 2422 ท่านผู้นี้ได้เป็นเจ้าเมืองเมื่อสูงอายุ ประชาชนจึงให้สมญานามว่า “ญาหลวงเฒ่า” ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองนานที่สุดของเมืองมหาสารคาม ท่านได้ ย้ายโสมงเจ้าเมืองซึ่งแต่เดิมนั้นอยู่บริเวณหนองกระทุ่มมาตั้งอยู่ใกล้ตลาดสี่กั๊ก ราชฎรนิยมเรียกว่า “โสมงญาหลวง” (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

11. โสมงเจ้าเมืองคนที่ 3 พ.ศ. 2446 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบตำแหน่งข้าหลวงกำกับราชการเมืองโดยทั่วไปแล้วย้ายให้พระพิทักษ์นรากร (อุ่น ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม) (ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองวาปีปทุมและยุบลงเป็นอำเภอลำปุม เมื่อปี พ.ศ. 2444) เป็นผู้ว่าราชการเมืองมหาสารคามในปีนั้น ภายหลังได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลื่อนให้ท่านผู้นี้เป็นพระเจริญราชเดช เมื่อ ปีพ.ศ. 2451 ประชาชนชาวเมืองมหาสารคามได้ให้สมญาต่อท่านนี้ว่า “ญาพ่อหลวง” ท่านได้สร้างโสมงเจ้าเมืองขึ้นอยู่เยื้องกับโสมงญาหลวงเฒ่า ลักษณะเป็นอาคารไม้สองชั้นทาสีแดง ด้านหลังมีบันไดเวียน ด้านหน้ามีซุ้มประตูไม้ มีรั้วรอบสูงแตกต่างจากบ้านเรือนทั่วไป ราชฎรเรียกโสมงหลังนี้ว่า “โสมงญาพ่อหลวง” กล่าวกันว่าโสมงญาพ่อหลวงได้แบบมาจากโสมงหม่อม เจริญคำ เมืองอุบลราชธานี (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

12. วัดโพธิ์ศรี เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้ตลาดที่สุด และด้านหลังวัดอยู่ใกล้ห้วยคะคาง ดังนั้นวัดโพธิ์ศรีจึง ถูกเรียกอีกชื่อว่า “วัดท่าแขก” วัดนี้ยังถูกใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของเจ้าเมืองและกรรมการเมือง รวมทั้งเคยใช้เป็นโรงเรียนสอนเด็กในชุมชนและใกล้เคียงด้วย รวมทั้งในอดีตพระเจริญราช (อุ่น) ได้จัดให้ใช้ศาลาการเปรียญของวัดเป็นที่สอนหนังสือแก่เด็กของเมืองมหาสารคามด้วยโดยในระยะแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ.2449 ใช้เป็นที่สอนเด็กระดับประถมศึกษา ภายหลังคือโรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรีปัจจุบัน (สำนักงานเทศบาลเมือง มหาสารคาม, 2561)

13. วัดมหาชัย (พระอารามหลวง) เดิมชื่อ “วัดเหนือ” เป็นวัดคู่บ้านคูเมืองมหาสารคาม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2408 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยพระเจริญราชเดช (กวด) เจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก ร่วมกับประชาชนชาวมหาสารคามช่วยกันสร้างขึ้นให้เป็นวัดประจำเมือง ตั้งอยู่บนเนื้อที่ 10 ไร่ 3 งาน 82 ตารางวา มีพระยาครูสุวรรณดี ศีลสังวร เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2472 พระสารคามมุนี (สารภาวภูตานนท์) เจ้าอาวาสวัดรูปที่ 18 เป็นเจ้าคณะจังหวัดมหาสารคามได้ขอ

เปลี่ยนชื่อ จาก “วัดเหนือ” เป็น “วัดมหาชัย” และเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 วัดมหาชัยได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญและโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้ากฐินให้ส่วน ราชการระดับกระทรวง ทบวง กรม อัญเชิญมาทอดถวายเป็นประจำทุกปี เมื่อพุทธศักราช 2519 กรมการศาสนา อนุญาตให้จัดตั้งเป็น “ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือหอพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น สำหรับเก็บ รักษาและจัดแสดงโบราณวัตถุรวมทั้งเอกสารโบราณอีสาน ซึ่งพระอริยานุวัตร เขมรจารี อดีตเจ้าอาวาสได้เก็บ รวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

14. หอนาฬิกา ด้วยลักษณะสถาปัตยกรรมสวยงามคล้ายพระธาตุ จึงมีหลายคนเรียกว่า พระธาตุเวลา กลางเมือง นอกจากทำหน้าที่บอกเวลาแล้ว อีกความเชื่อคือการทำนายความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง หมายถึงหากนาฬิกาเดินตรงเวลาก็จะสะท้อนถึงความตั้งใจในการทำหน้าที่ของคณะผู้บริหารเทศบาล ที่สำคัญที่ตั้งของหอนาฬิกา ตั้งอยู่ใจกลางเมืองมหาสารคาม จึงเป็นอัตลักษณ์ที่ชัดเจนอีกแห่ง โดยนายบุญช่วย อัตถากร นายเทศมนตรีสมัยนั้นได้ให้สถาปนิกส่วนตัวคือ นายทรงคุณ อัตถากร ออกแบบสร้างเสร็จในต้นปี 2501 ปัจจุบัน หอนาฬิกา เปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจของชาวมหาสารคาม ในเทศกาลสำคัญจะใช้เป็นพื้นที่จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น พิธีทำบุญตักบาตรเนื่องในวันขึ้นปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์และมีการปรับภูมิทัศน์ประดับตกแต่งไฟอย่าง ต่อเนื่องเชื่อมต่อไปยังถนนสายสี่มุมซึ่งที่มีแนวต้นมะขาม เรียงรายสวยงามพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

15. โรงเรียนสารคามพิทยาคม ในปี พ.ศ. 2449 พระเจริญราชเดช (อุ้น ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม) เจ้าเมืองมหาสารคามให้ตั้งโรงเรียนขึ้นที่วัดโพธิ์ศรี โดยใช้ศาลาการเปรียญเป็นอาคารเรียน อารธนาพระภิกษุมาสอน จัดการเรียนการสอนในระดับประถม พ.ศ. 2456 กระทรวงศึกษาธิการให้ตั้งโรงเรียน ประจำจังหวัดขึ้น เจ้าเมืองให้ตั้งที่วัดโพธิ์ศรี คือโรงเรียน “สารวิทยาวิบูลย์” เรียนด้วยกันกับโรงเรียนประถมที่มีอยู่ 7 แล้วในปีเดียวกันนี้ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่เป็น “โรงเรียนสารคามพิทยาคม” จึงเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งแรกประจำจังหวัด สร้างอาคารถาวรด้วยคอนกรีต 2 ชั้น หลังแรกในจังหวัดมหาสารคาม ที่มีความงดงามทางสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก เรียกว่า “ตึกประชาธิปไตย” (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

16. ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง การตั้งหลักเมืองเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองที่มาแต่เดิมในภาคอีสาน ศาลหลักเมืองท่าวมหาชัย (กวด) ได้รับเอาวัฒนธรรมจากกรุงเทพในขณะที่ “เรียนเมือง” ในกรุงเทพฯ นางถึง 6 ปี สันนิษฐานว่าเมื่อก่อนศาลเจ้าพ่อหลักเมืองยังเป็นเพียงศาลไม้เก่าๆ รอบๆ บริเวณศาลได้ปลูกดอกจำปาขาว (ดอก ลั่นทม) ปลูกไว้ให้คนเด็ดเอาไปบูชาไหว้พ่อหลักเมือง แต่ถ้าใครเด็ดเล่นเจ้าพ่อจะโกรธ และลงโทษให้มีอันเป็นไป ต่างๆ นานาจนกว่าจะนวดอกไม้รูปเทียนไปกราบคารวะขอโทษ เจ้าพ่อหลักเมืองจึงจะงดโทษให้จากความเชื่อ ดังกล่าวทำให้ไม่มีใครกล้าเด็ดดอกจำปาขาวเล่นอีกตั้งแต่นั้นมา (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

17. วัดธัญญาवास ประมาณ พ.ศ. 2380 (ต้นตระกูล รัตนแสง) ได้นำพาผู้คนอพยพมาอยู่และ ทาไร่ ปลูกข้าว อยู่ใกล้ชิดกับดอนหลักเมืองมหาสารคาม ภายหลังมีพี่น้องลูกหลานย้ายจากบ้านสงเปือยมาอยู่บ้านข้าว ฮ้าวกัน

มากขึ้น ปู่กวนตาแสงรัตนแสงอุทิสไร่ข้าวของตนสร้าง “วัดดอนเมือง” ปี พ.ศ. 2385 ได้ทำการย้ายวัดดอนเมืองให้เข้ามาใกล้บ้านข้าวฮ้าวมากกว่าเดิม เนื่องจากการลำบากในการเดินทางติดต่อระหว่างพระและโยม เพราะสมัยนั้นยังเป็นป่าที่มีสัตว์ป่าชุกชุมอยู่เกรงจะทำอันตรายได้ ขนานนามวัดใหม่ว่า วัดข้าวฮ้าว ปีพ.ศ. 2482 คณะสงฆ์และกรรมการได้เปลี่ยนชื่อวัดจากเดิมวัดข้าวฮ้าว เป็น วัดธัญญา เพราะธัญญา หรือ ธัญ หมายถึง ข้าวเปลือก ส่วนคำว่า วาส มาเติมภายหลังในสมัยที่พระครูวรญาณประยูติ (บุญมา) เป็นเจ้าอาวาส ใน ปี พ.ศ. 2504 (สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม, 2561)

18 แก่งเลิงจาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของเมืองมหาสารคาม มีไว้สำหรับพักผ่อน มีการปลูก ต้นไม้ และจัดเป็นสวนสุขภาพ สร้างพิพิธภัณฑสถานกลางน้ำ และอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ที่ผ่านไปมาและนักท่องเที่ยวได้ เยี่ยมชมและทัศนศึกษา อ่างเก็บน้ำแก่งเลิงจานจึงถูกใช้เป็นที่ตั้งสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ควบคุมไปกับเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการประมง การเพาะปลูก ภายในบริเวณเป็นที่ตั้งของสถานี่ประมง ท การเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดให้หลายจังหวัดในภาคอีสาน (อีสานร้อยแปด ดอทคอม, 2018) 1.19 กลุ่มอาคาร โบราณสถานที่มียอายุในประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 ทำด้วยศิลาแลงเป็นรูปกระโจม สีเหลือง สูง 4 วา กว้าง 2 วา 2 คอก ภายในปราสาทมีเทวรูปทำด้วยดินเผา 2 องค์ นั่งขัดสมาธิ ประนมมือ ถือ สังข์ มีกำแพงทำด้วยศิลาแลงล้อมรอบ โคปุระอยู่แนวด้านทิศตะวันออกเป็นทางเข้าออกภายในกำแพงด้านเดียว บรรณาลัยอยู่ภายในกำแพงแก้วด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีทางเข้าในปราสาทประธานเพียงด้านเดียว คือ ทิศ ตะวันออก ส่วนอีก 3 ด้าน เป็นประตูหลอก กรอบประตูและทับหลังเป็นหินทราย กลุ่มอาคารหรือปราสาทที่บ้านขวา อยู่ในเขตบ้านเขวา ตำบลเขวา ห่างตัวเมืองไปตามถนนแจ้งสนิทราว 13 กิโลเมตร

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

1. การนับถือศาสนา

ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นอกจากนั้นมีการนับถือศาสนาอื่น ๆ เช่น ศาสนาคริสต์ และอิสลาม มีดังนี้

- (1) วัดในพระพุทธศาสนา มีจำนวนทั้งสิ้น 17 แห่ง ได้แก่
 1. วัดมหาชัย (วัดอารามหลวง)
 2. วัดนาควิชัย
 3. วัดป่าประชาบำรุง
 4. วัดอภิสิทธิ์
 5. วัดบูรพาราม (ส่องใต้)
 6. วัดศรีสวัสดิ์
 7. วัดป่าศุภมิตร
 8. วัดโพธิ์ศรี
 9. วัดส่องเหนือ
 10. วัดสามัคคี
 11. วัดธัญญาวาส
 12. วัดบ้านแมต
 13. วัดปัจฉิมทัศน์
 14. วัดเครือวัลย์
 15. วัดโนนแท่น
 16. วัดอุทัยทิศ
 17. วัดป่าอัมพสันติวัน

- (2) ศาสนาคริสต์ มีโบสถ์คริสต์จำนวน 4 แห่ง ได้แก่
 1. คริสตจักรมหาสารคาม (ทางไป ม.ใหม่ อ.กันทรวิชัย)
 2. ศาสนจักรของพระเยซูคริสต์แห่งวิสุทธิชนยุคสุดท้าย (ข้างโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา)
 3. โบสถ์แม่พระรักเกียรติยกขึ้นสวรรค์ (โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม)
 4. คริสตจักรนาซารีนมหาสารคาม (ทางไปชุมชนบ้านแมด)
- (3) มัสยิด มี 1 แห่ง คือ มัสยิดคนูร์ลือเอาะห์ซาน มัสยิดกลางจังหวัดมหาสารคาม

2. ประเพณีและงานประจำปี

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนา และส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองอีสานดั้งเดิม ลักษณะวิถีชีวิตเป็นผู้ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี โอบอ้อมอารี และจะให้ความร่วมมือในการจัดงานประเพณีที่เทศบาลได้จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นประจำทุกปีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ มีดังนี้

1) งานวันขึ้นปีใหม่ในวันขึ้นปีใหม่ของทุกปี ประชาชนนิยมทำบุญตักบาตร เพื่อเป็นสิริมงคลในการเริ่มต้นปีใหม่ ตลอดจนขอพรปีใหม่จากผู้อาวุโสและพระเถระในท้องถิ่น ดังนั้น เทศบาลเมืองมหาสารคามจึงจัดให้มีประเพณีทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ขึ้นเป็นประจำทุกปี

2) งานบุญเบิกฟ้าและกาชาดถือว่าเป็นงานบุญศักดิ์สิทธิ์จัดขึ้นเพื่อฉลองต้นฤดูการทำนาในวันขึ้น 3 ค่ำ เดือน 3 (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี) ใช้บริเวณหน้าศาลากลางเดิม (ถนนนครสวรรค์ช่วงหน้าตลาดถึงหน้าโรงเรียนสารคามพิทยาคม ถนนผดุงวิถึถนนช่วงวงเวียนหอนาฬิกาถึงสี่แยกพระเจริญราชเดช) เป็นสถานที่จัดงานเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน มีการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน และการออกร้านของส่วนราชการต่างๆ ผู้มาเที่ยวชมงาน มีทั้งประชาชนในเขตเทศบาลฯ เขตอำเภอรอบนอกและจังหวัดใกล้เคียง

3) งานประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่ได้รับการสืบสานและอนุรักษ์กันมายาวนาน มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและสังคมไทยที่ยึดมั่นในศาสนา คุณธรรม จริยธรรมรวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข *สงกรานต์* หมายถึง ก้าวขึ้น อย่างขึ้น หรือ การย้ายที่ คือพระอาทิตย์ ย่างขึ้นสู่ราศีใหม่ หมายถึง วันขึ้นปีใหม่ ซึ่งอยู่ในช่วงวันที่ 13, 14 และ 15 เมษายน ของทุกปีซึ่งวันสงกรานต์นั้น วันที่ 13 เมษายน เรียกว่า “วันมหาสงกรานต์” สำหรับ วันที่ 14 เป็นวันเนา และวันที่ 15 เป็นวันเถลิงศกของจุลศักราช

4) งานประเพณีบุญบั้งไฟเป็นประเพณีที่เกิดจากความคิด ความเชื่ออันเกี่ยวกับวิถีแห่งพื้นฐานชีวิต และการทำมาหากินของชาวอีสาน ที่แสดงออกถึงความเคารพนับถือต่อเทวดาหรือพญาแถน โดยการจุดบูชาบั้งไฟเพื่อขอประทานฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล

5) งานแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นงานบุญประเพณีวัน ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 โดยเทศบาลเมืองมหาสารคามร่วมกับประชาชนในชุมชน ทั้ง 30 ชุมชน ร่วมทำกิจกรรมโดยนำเทียน ไปถวายวัดที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อถวายปัจจัยไทยทานแด่พระภิกษุสงฆ์ในการจำพรรษาตลอดฤดูเข้าพรรษา ซึ่งสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน ตลอดจนเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

6) งานประเพณีลอยกระทงเป็นประเพณีสำคัญวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 มีขบวนแห่กระทงใหญ่และนางนพมาศของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งสร้างความสามัคคีของชุมชนในเขตเทศบาล ตลอดจนเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ นับถือพุทธศาสนา และส่วนใหญ่เป็นชาวพื้นเมืองอีสาน ตั้งแต่มหาสารคามเป็น เมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานเมืองหนึ่ง มีความเจริญรุ่งเรืองและเสื่อมโทรมหมุนเวียน ไปในแต่ละยุคสมัย ปัจจุบันนับเป็นเมืองศูนย์รวมวัฒนธรรมของชาวอีสาน เนื่องจากชาวเมืองมีที่มาจากหลาย ชนเผ่า เช่น ชาวไทยพื้นเมืองที่พูดภาษาอีสาน ชาวไทยย้อ และชาวผู้ไทย ประชาชนใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย มีการ ไปมาหาสู่และช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันตามแบบของคนอีสานทั่วไป

4. สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

จังหวัดมหาสารคาม มีสินค้าพื้นเมืองหลายประเภท ได้แก่ ผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ ผ้าขิด หมอนขิด ฯลฯ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถซื้อสินค้าได้ตามร้านค้าต่างๆ ดังนี้

- 1) ร้าน OTOP ตั้งอยู่บริเวณสโมสรข้าราชการ (เดิม) ด้านหลัง ที่ว่าการอำเภอเมือง ซึ่งเป็นศูนย์รวมผลิตภัณฑ์ พื้นบ้านในจังหวัดมหาสารคาม ที่นำมาจำหน่าย เช่น ผ้าไหม เส้นไหม ผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสาน
- 2) ร้านพิณเจริญ ตั้งอยู่ข้างถนนมหาสารคาม-บรบือ มีผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เช่น ผ้าไหม ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น หมอนเสื่อผ้า และของที่ระลึกไว้จำหน่ายมากมาย
- 3) ร้านนัดพบไหมไทย ตั้งอยู่ถนนนพมาศดำรง ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมผ้ามัดหมี่และของที่ระลึก
- 4) ร้านวิไลศรีผ้าพื้นเมือง ตั้งอยู่ ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และสินค้าพื้นเมือง
- 5) ร้านสินไทย อยู่ในบริเวณตลาดสด ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์เสื่อผ้า สำเร็จรูป ที่นอน หมอน และของที่ระลึกพื้นเมือง
- 6) ร้านสายพิณ ตั้งอยู่ถนนนครสวรรค์ อยู่ข้างร้านสินไทย มีผลิตภัณฑ์เสื่อผ้า สำเร็จรูป ที่นอน และของที่ระลึกพื้นเมือง
- 7) ร้านสุมาลี ตั้งอยู่ถนนนพมาศดำรง ตำบลตลาด อำเภอเมือง มีผลิตภัณฑ์ทำจาก ไหม ผ้ามัดหมี่ไหม ตลอดจนสินค้าพื้นเมือง

ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชน เทศบาลเมืองมหาสารคามจึงมีคำสั่งที่ 276/2561 ลงวันที่ 9 เมษายน 2561 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือประชาชนของเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีนายกเทศมนตรีเมือง มหาสารคามเป็นผู้อำนวยการศูนย์ โดยมีหน้าที่เพื่อจัดให้มีการสำรวจและลงทะเบียนรับเรื่องขอความช่วยเหลือ จัดให้มีช่องทางรับเรื่องขอความช่วยเหลือของประชาชนภายในเขตเทศบาลฯ ทั้งสิ้น 4 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข, ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ, ด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต, ด้านการให้ ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้มีรายได้น้อย

ส่วนที่ 3

แผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองมหาสารคาม (พ.ศ.2566-2570) ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
1	โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น งานประเพณีลอยกระทงปลอดเหล้า ปลอดภัย	- เพื่อเป็นเวทีสาธารณะประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ งานประเพณีลอยกระทงวัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น	- จัดให้มีการดำเนินการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เช่น - กำหนดการงานประเพณีลอยกระทง - จัดกิจกรรมสาธิตงานประเพณีลอยกระทง - อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	- จัดการ แถลงข่าว ต่อสื่อมวลชน ประชาชน ภาคีเครือข่าย	- ประชาชนได้รับทราบ กิจกรรมงานประเพณีอย่างทั่วถึง - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
2	โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมและส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่น ตักสิลามหาสงกรานต์ พื้นที่เล่นน้ำปลอดภัยไร้แอลกอฮอล์	- เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กำหนดการจัดงานประเพณี - สงกรานต์ ประจำปีต่อสื่อมวลชน นักท่องเที่ยวและประชาชน	- จัดให้มีการดำเนินการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน - จัดเวทีสาธารณะให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น - จัดกิจกรรมสาธิตงานประเพณีสงกรานต์	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	- จัดการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ประชาชนภาคีเครือข่าย	- ประชาชนได้รับทราบ กิจกรรมงานประเพณีอย่างทั่วถึง - ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
3	โครงการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลฯ และจังหวัดมหาสารคาม	- จัดทำคลิปวิดีโอ ภาพประชาสัมพันธ์ แนะนำแหล่งท่องเที่ยว สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ - เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลฯและจังหวัดมหาสารคาม	- จัดทำคลิปวิดีโอ สื่อประชาสัมพันธ์ทาง Social Network เช่น Facebook Line Twitter Youtube อย่างน้อยสองสัปดาห์/ครั้ง	-	-	100,000	100,000	100,000	- คลิปวิดีโอภาพประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาล	- ประชาชนนักท่องเที่ยวได้รับรู้ มีความเข้าใจในประวัติศาสตร์วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมหาสารคาม	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
4	โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่น	- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน สถานที่สำคัญต่างๆ เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว เข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น - เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้สู่ประชาชนในท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม	- จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดมหาสารคาม - จัดกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Website Line Facebook เป็นต้น - จัดกิจกรรมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมวลชน	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	- จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว อย่างน้อย 2 ครั้ง - ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80	- ประชาชนนักท่องเที่ยว มีความรู้ความเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตของชาวมหาสารคาม - ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก รวดเร็ว - เศรษฐกิจของจังหวัดในภาพรวมดีขึ้น	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
5	โครงการจัดทำปฏิทินผลงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม	- เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานเทศบาลให้ภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป รับทราบ - เพื่อแจกจ่ายให้กับส่วนราชการต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไป	- จัดทำปฏิทินผลงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 ฉบับ	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	- จัดทำปฏิทินผลงานเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 5,000 ฉบับ	-ประชาสัมพันธ์ผลงานของเทศบาลทางปฏิทินได้นองกว้าง	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
6	โครงการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวทางสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสถานีวิทยุกระจายเสียง	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานข่าวต่อสื่อทีวีและหนังสือพิมพ์ - เพื่อให้ประชาชนสามารถรับทราบข่าวสารอย่างรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดจ้างสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์เผยแพร่ ข่าวสาร กิจกรรม โครงการของเทศบาล ตลอดจนกิจกรรม สนับสนุนนโยบายรัฐบาล 	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ ของเทศบาลเมืองมหาสารคาม 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆของเทศบาลอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และได้รับความร่วมมืออันดีระหว่างเทศบาลกับประชาชนในท้องถิ่น 	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
7	โครงการอบรมเครือข่าย ประชาสัมพันธ์	- ให้เครือข่ายด้านการ ประชาสัมพันธ์ มี ความรู้ ความเข้าใจ การประชาสัมพันธ์ สร้างสรรค์ - เพื่อให้ เครือข่ายฯ ตระหนักถึง ความสำคัญของการ นำเสนอข่าวให้สามารถ เผยแพร่ข่าวให้ ประชาชนทราบอย่าง ถูกต้อง	- อบรมเครือข่าย ประชาสัมพันธ์ เพื่อ สร้างความรู้ ความ เข้าใจ พัฒนาทักษะการ สื่อสาร การนำเสนอ ข่าวสาร สร้างความ ร่วมมือและการ ประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน ชุมชนชมรม ต่างๆ จำนวนไม่น้อย กว่า 70 คน	-	100000	-	100000	-	อบรมเครือข่าย ประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ครั้ง	คณะกรรมการ ชุมชน อสม. และเครือข่าย ประชาสัมพันธ์ มีความเข้าใจ และนำไปใช้ใน การทำงานและ การสื่อสาร ใน ชีวิตประจำวัน ได้อย่าง สร้างสรรค์	กอง ยุทธศาสตร์ และ งบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
8	โครงการก่อสร้างห้องปฏิบัติงานศูนย์บริการข้อมูลประชาสัมพันธ์ และ ONE STOP SERVICE	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้มีห้องปฏิบัติการงานประชาสัมพันธ์ส่วนหน้า - เพื่อพัฒนาศักยภาพการประชาสัมพันธ์ของเทศบาลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างห้องปฏิบัติงานฝั่งขวา อาคาร ขนาดกว้าง 5.5 เมตร ยาวไม่น้อยกว่า 8 เมตร - ก่อสร้างห้องปฏิบัติงานฝั่งซ้าย อาคาร ขนาดกว้าง 5.5 เมตร ยาวไม่น้อยกว่า 8 เมตร (มีพื้นที่โดยรวมไม่น้อยกว่า 88 ตร.ม.) ฯลฯ 	-	900,000	-	-	-	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงห้องปฏิบัติงานศูนย์บริการข้อมูลฯ และ ONE STOP SERVICE - ห้องปฏิบัติงาน จำนวน 1 แห่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลมีห้องปฏิบัติการด้านการผลิตสื่อที่ทันสมัยมีคุณภาพและเพียงพอ - ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วแล ทันต่อเหตุการณ์ 	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
9	โครงการพัฒนาบุคลากร ด้านการประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมือง มหาสารคาม	- เพื่อจัดอบรมให้ เครือข่าย ประชาสัมพันธ์บุคลากร เทศบาลสี่มวลชน ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง - เพื่อให้เครือข่าย ประชาสัมพันธ์ ได้ ทบทวนและฝึกทักษะ งานเกี่ยวกับด้าน ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น	- อบรมเพิ่ม ประสิทธิภาพการ สื่อสาร การผลิตสื่อ และรูปแบบการ นำเสนอให้แก่เครือข่าย ประชาสัมพันธ์ และ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ที่ เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	- อบรม เครือข่าย ประชาสัมพันธ์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 ครั้ง	- เครือข่าย ประชาสัมพันธ์ บุคลากร เทศบาล กกก. หอกระจายข่าว ผู้ประกาศข่าว ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องมี ความเข้าใจใน การ ประชาสัมพันธ์ อย่างสร้างสรรค์	กอง ยุทธศาสตร์ และ งบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
10	โครงการประกวดสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์และภาพถ่าย เทศบาลเมืองมหาสารคาม	- เพื่อให้มีสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ประเภทคลิปวีดีโอ ภาพนิ่ง อินโฟกราฟิก ที่ได้จากการประกวดมาใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในองค์กร	- ประกวดจัดทำคลิปวีดีโอ ภาพถ่าย และอินโฟกราฟิก จำนวน 1 ครั้ง	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	- จัดประชุมโครงการประกวดสื่อประกาศหลักเกณฑ์การประกวดรวบรวมผลงานที่ได้จากการประกวด เพื่อพิจารณาตัดสินและนำสื่อโฆษณาและภาพถ่ายที่ได้มาใช้ในการประชาสัมพันธ์องค์กร	- นักศึกษาประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการใช้ทักษะความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบนำเสนอสื่อโฆษณาและภาพถ่ายเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ในเทศบาลเมืองมหาสารคาม	กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
11	โครงการพัฒนาศักยภาพ นักประชาสัมพันธ์รุ่นใหม่	- เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจและทักษะในงาน ประชาสัมพันธ์ เพื่อ นำไปใช้ในการสื่อสาร สร้างความเข้าใจใน ชุมชนได้อย่าง สร้างสรรค์ เหมาะสม - ปลูกจิตสำนึก เยาวชน นักประชาสัมพันธ์ ให้ รับรู้ เข้าใจ	- จัดอบรมนัก ประชาสัมพันธ์เยาวชน เทศบาลเมือง มหาสารคาม - ฝึกปฏิบัติการผลิตสื่อ ประชาสัมพันธ์ ด้วย Smart Phone เช่น คลิปวิดีโอ ภาพถ่าย - นำสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น คลิปวิดีโอ สร้างสรรค์ ภาพถ่าย จากผู้เข้าอบรม เผยแพร่ทางสื่อ ประชาสัมพันธ์เทศบาล	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	- นัก ประชาสัมพันธ์ เยาวชนฯ ได้ พัฒนาทักษะ สามารถผลิตสื่อ ประชาสัมพันธ์ เช่น ข่าวสั้น บทความ คลิป วิดีโอ ภาพถ่าย และสามารถใช้ สื่อออนไลน์ สื่อ โซเชียลมีเดีย รูปแบบต่างๆ มาได้อย่างเกิด ประโยชน์	- นัก ประชาสัมพันธ์ เยาวชน ได้ ทบทวนทักษะ ความรู้ ในการ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ - เยาวชนมี ความกล้าคิด กล้าสื่อสาร ใน เชิงสร้างสรรค์	กอง ยุทธศาสตร์ และ งบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
12	โครงการจัดทำวารสาร ของเทศบาลเมือง มหาสารคาม	- เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ของเทศบาลให้ ประชาชนทราบ	- จัดทำวารสารเทศบาล ราย 2 เดือน ผลิตครั้ง ละ 5,000 เล่ม	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	- จัดทำวารสาร ราย 2 เดือน	- ประชาชนได้ รับทราบการ ดำเนินงานของ เทศบาล	กอง ยุทธศาสตร์ และ งบประมาณ

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
13	โครงการแข่งขันกีฬาตัก สิลาเกมส์	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ปัญหายาเสพติด - เพื่อส่งเสริมให้ เยาวชนประชาชน หัน มาออกกำลังกาย - เพื่อส่งเสริมให้ นักกีฬาในจังหวัดและ จังหวัดใกล้เคียง ได้ พัฒนาทักษะด้านกีฬา มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการจัดการ แข่งขัน ให้เยาวชนและ ประชาชนในเขต เทศบาลเมือง มหาสารคาม จำนวน 1 ครั้ง/ปี 	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนและ ประชาชนใน เขตเทศบาลได้ ร่วมกิจกรรม ปี ละ 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชน ตลอดจน เยาวชน ปลอดภัยจากสิ่ง เสพติด - เยาวชนและ ประชาชนมา ออกกำลังกาย เล่นกีฬามากขึ้น - การกีฬาใน เขตเทศบาลฯ ได้รับการ ส่งเสริมให้ ก้าวหน้ามาก ยิ่งขึ้น 	กอง การศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
14	โครงการจัดงานวันขึ้นปีใหม่	- เพื่อจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้ทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ - เพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไปคู่คนไทย - จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ งดดื่มของมึนเมาทุกชนิด	- จัดงานประเพณีขึ้นปีใหม่ จำนวน 1 ครั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ร่วมทำบุญตักบาตร พระภิกษุ เพื่อความเป็นสิริมงคล	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	- ประชาชนมีส่วนร่วมในงานประเพณี จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	- ประชาชนร่วมกิจกรรม ทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ - เกิดความสมัครสมานสามัคคีและความศรัทธามงคลแก่ประชาชน - ประชาชนได้สืบสานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
15	โครงการงานประเพณีสงกรานต์	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีสงกรานต์ - เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมและแสดงออกถึง ความสามัคคี มีวัฒนธรรม จริยธรรมอันดีงาม - เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมในเทศกาลสงกรานต์ 	- จัดงานประเพณีสงกรานต์ที่จัดขึ้นจำนวน 1 ครั้ง/ปี	700,000	700,000	700,000	700,000	700,000	- ประชาชนมีส่วนร่วมในงานประเพณี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	- ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี และได้แสดงออกถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรม -เยาวชนได้เรียนรู้สืบสานประเพณีวัฒนธรรม - เผยแพร่ชื่อเสียงของเทศบาลเมืองมหาสารคาม	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
16	โครงการงานประเพณีบุญบั้งไฟ (มีการเปลี่ยนแปลงแผน)	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมและสืบสานประเพณีท้องถิ่นอีสานบุญบั้งไฟให้อยู่คู่กับเมืองมหาสารคาม - ส่งเสริมการแสดงผลการแสดงผลออกของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่เยาวชน 	- จัดงานประเพณีบุญบั้งไฟ จำนวน 1 ครั้ง/ปี	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนได้มีส่วนร่วมในงานประเพณี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้สืบสานประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป - ประชาชนได้ร่วมกิจกรรมตามประเพณีและได้แสดงผลออกซึ่งเป็นผู้มีวัฒนธรรม - เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น 	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
17	โครงการจัดงานวันสถาปนาเมืองมหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อยกย่องเชิดชูประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ในด้านบุคคลสำคัญเจ้าเมืองมหาสารคามคนแรก - เพื่อระลึกถึงเหตุการณ์และประวัติศาสตร์ในการสถาปนาเมืองมหาสารคาม - เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมกันน้อมรำลึกบุคคลสำคัญในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดนิทรรศการความเป็นมาในการก่อตั้งเมืองมหาสารคามจำนวน 1 ครั้ง/ปี - จัดกิจกรรมสักการะระลึกถึงคุณงามความดีเชิดชูเกียรติผู้ก่อตั้งเมืองมหาสารคาม 	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	- ประชาชนมีส่วนร่วมในงานประเพณีไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนตระหนักเห็นถึงความสำคัญของบุคคลสำคัญในท้องถิ่น - ประชาชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนำมาสู่ความภาคภูมิใจ - เกิดความรักความสามัคคีปรองดองในชุมชน ฯลฯ 	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
18	โครงการงานประเพณี ลอยกระทง	- เพื่ออนุรักษ์และสืบ สานประเพณีลอย กระทงให้อนุชนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้วัฒนธรรมอัน ดีงามให้คงอยู่ต่อไป	- จัดงานประเพณีลอย กระทง จำนวน 1 ครั้ง/ ปี	800,000	800,000	800,000	800,000	800,000	- ประชาชนได้มี ส่วนร่วมในงาน ประเพณีไม่น้อย กว่า ร้อยละ 85	- ประชาชนได้ ตระหนักเห็น ความของ อนุรักษ์สืบทอด ประเพณีลอย กระทง - ประชาชน ได้รับความเป็น สุขความบันเทิง ในการเข้าร่วม กิจกรรม	กอง การศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
19	โครงการส่งเสริมพุทธศาสนาในเทศกาลเข้าพรรษา (มีการเปลี่ยนแปลงแผน)	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการเรียนรู้แก่เยาวชนและประชาชนเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมในเทศกาลเข้าพรรษา - เพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมในเทศกาลเข้าพรรษา 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดงานส่งเสริมพุทธศาสนาในเทศกาลเข้าพรรษา จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี 	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	- ประชาชนมีส่วนร่วมในงานประเพณี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	- ประชาชนในเขตเทศบาลได้รับความรู้ความเข้าใจและหลักการปฏิบัติในหลักธรรมพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
20	โครงการประเพณีบุญซำฮะ	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ประเพณีวัฒนธรรมงานบุญซำฮะให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม - เพื่ออนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรมในงานบุญซำฮะ 	- จัดงานประเพณีบุญซำฮะ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	- ประชาชนมีส่วนร่วมในงานประเพณี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 85	- ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้เห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมในประเพณีบุญซำฮะ	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
21	โครงการโพธิจิตอาสาตัก สิลานคร	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาแก่เยาวชน - เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาจิตใจแก่เยาวชน - เพื่อสร้างสังคมแห่งจิตอาสาเพื่อการรับใช้สังคมในวิถีทางพุทธศาสนา 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการอบรมสัมมนาวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน - จัดกิจกรรมการเข้าค่ายศิลปวัฒนธรรมจิตศึกษา - จัดกิจกรรมจิตอาสารับใช้สังคมในวิถีพุทธศาสนา 	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	<ul style="list-style-type: none"> - มีการอบรมสัมมนาทางพระพุทธศาสนาจำนวน 1 ครั้ง - มีการจัดเข้าค่ายศิลปะวัฒนธรรมจิตศึกษาจำนวน 1 ครั้ง - มีการจัดกิจกรรมจิตอาสา จำนวน 3 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวชนจะได้รับความรู้ความเข้าใจและซาบซึ้งในคำสอนและวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา - เยาวชนจะได้รับการพัฒนาจิตสุนทรีย์ภาพความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ฯลฯ 	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
22	โครงการมหกรรม วัฒนธรรมกลองยาวอีสาน (มีการเปลี่ยนแปลงแผน)	- เพื่อการอนุรักษ์ ส่งเสริมและสืบสาน วัฒนธรรมกลองยาว ของชาวอีสาน - เพื่อสร้างเครือข่าย ทางวัฒนธรรมกลอง ยาวในภาคอีสาน - เพื่อการ ประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม ฯลฯ	- จัดการเสวนาทาง วิชาการในมิติ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว โดย ใช้จังหวัดมหาสารคาม เป็นศูนย์กลางในการ ประสานงาน - จัดการแสดงทาง วัฒนธรรมกลองของ ชาวอีสาน - จัดการประกวด แข่งขันการแสดงกลอง ยาว	800,000	800,000	800,000	800,000	800,000	- มีการจัดการ เสวนาทาง วิชาการ จำนวน 1 ครั้ง - มีการแสดง ทางวัฒนธรรม กลองยาวใน ภาคอีสาน จำนวน 6 การ แสดง - มีการประกวด แข่งขันการ แสดงกลองยาว จำนวน 1 ครั้ง	- วัฒนธรรม กลองยาวได้รับ การสืบสานอยู่คู่ สังคมอีสาน - ศิลปะและ วัฒนธรรม อีสานได้รับการ พัฒนาสู่สากล - จังหวัด มหาสารคามจะ เป็นศูนย์กลาง ทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การศึกษาการ ท่องเที่ยวที่ ยั่งยืน	กอง การศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
23	โครงการส่งเสริมเครือข่ายทางวัฒนธรรมเมืองมหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นของเมืองมหาสารคาม - เพื่อสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของเมืองมหาสารคาม - เพื่อพัฒนาต่อยอดวัฒนธรรมท้องถิ่นเมืองมหาสารคาม - เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปะวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการเสวนาทางวิชาการ ในมิติวัฒนธรรม วรรณกรรม และประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเทศบาลเมืองมหาสารคาม - จัดการสาธิตการแสดงทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทศบาลเมืองมหาสารคาม - จัดการแข่งขันการแสดงทางวัฒนธรรม ดนตรี นาฏศิลป์ วรรณกรรม ฯลฯ 	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดการเสวนาทางวิชาการ จำนวน 1 ครั้ง - มีการแสดงทางวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 1 ครั้ง - มีการประกวดแข่งขันการแสดงวัฒนธรรม จำนวน 1 ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - วัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับการสืบสาน อยู่คู่สังคมอีสาน - ศิลปะและวัฒนธรรมอีสานได้รับการพัฒนาสู่สากล - จังหวัดมหาสารคามจะเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมเศรษฐกิจ วิชาการ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
24	โครงการพิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านโบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่วไป - เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านโบราณคดี ศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแก่ประชาชนทั่วไป ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แลกเปลี่ยนในด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมืองมหาสารคาม จำนวน 1 ครั้ง แก่ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป 	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดแสดง นิทรรศการ อบรมสัมมนา และจัดทำเอกสารจำนวน ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง/ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชน นักเรียน นักศึกษามี ความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์เรียนรู้ สืบทอด เผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรม โบราณคดีได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ 	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
25	โครงการก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคามและสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ (หนองข่า)	- เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เผยแพร่ส่งเสริมความเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วิถีชีวิตของจังหวัดมหาสารคามในรูปแบบผสมผสานกับเทคโนโลยี	- ก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคามและสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ (หนองข่า) พร้อมอุปกรณ์ มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 3,500 ตารางเมตร จำนวน 3 ชั้น จำนวน 1 แห่ง	100000000	0	0	0	0	- มีอาคารพิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคามและสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ (หนองข่า) พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 1 แห่ง	1. มีอาคารพิพิธภัณฑ์เมืองมหาสารคามและสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ (หนองข่า) จำนวน 1 แห่ง 2. มีนิทรรศการแสดงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น วิถีชีวิตของจังหวัดมหาสารคาม	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
26	โครงการก่อสร้างหอกลองยาว และแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	1. เพื่อก่อสร้างหอกลองยาวและแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. เพื่อสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดจากอดีตถึงปัจจุบันและตระหนักถึงคุณค่าที่ควรรักษาไว้	- ก่อสร้างอาคารหอกลองยาว และแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 1 แห่ง	500,000,000	0	0	0	0	- มีอาคารหอกลองยาว แหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมอุปกรณ์ จำนวน 1 แห่ง	1. มีหอกลองยาวและแหล่งเรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. มีสถานที่ที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคาม	กองการศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	งบประมาณและที่ผ่านมา					ตัวชี้วัด (KPI)	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงาน ที่ รับผิดชอบ
				2566 (บาท)	2567 (บาท)	2568 (บาท)	2569 (บาท)	2570 (บาท)			
27	โครงการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และค่ายลูกเสือเทศบาลเมืองมหาสารคาม	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นศูนย์สำหรับส่งเสริมการเรียนรู้และค่ายลูกเสือสำหรับเด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปในเขตฯ - เพื่อแหล่งข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้เพื่อศึกษาเรียนรู้ และสามารถปรับตัวได้ทันโลกยุคใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้และค่ายลูกเสือจำนวน 1 แห่ง มีขอบเขตงาน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ซื่อที่ดิน - ก่อสร้างอาคารศูนย์การเรียนรู้ - ก่อสร้างอาคารที่พัก/อาคารประกอบ - อื่นๆ ตามที่หน่วยงานกำหนด (ตามแบบแปลนเทศบาลเมืองมหาสารคาม) 	13,000,000	0	0	0	0	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลฯ มีศูนย์การเรียนรู้และค่ายลูกเสือจำนวน 1 แห่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เทศบาลฯ มีศูนย์การเรียนรู้และค่ายลูกเสือสำหรับเด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไป - เทศบาลฯ มีแหล่งข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ เพื่อศึกษาเรียนรู้ และสามารถปรับตัวได้ทันโลกยุคใหม่ 	กองการศึกษา